15 Krş.

15 Ağustos 1937

№ 61

Bu Sayıda Mükerrem Kâmil
Su'nun En Son Romanı :

ISTIRANCA ETEKLERİNDE

◆YARIM AY◆

15 Günde Bir Çıkar Edebî - ilmî - ictimaî Mecmuadır.

İdare Merkezi: İstanbul, Sirkeci Ebussuud Caddesi No. 1-3

RESİMLİ AY MATBAASI T. L. ŞİRKETİ.

Abonman Şartı: Türkiye için { 6 Aylığı : 175 Kr. / 12 „ 350 Kr. } Ecnebî için { Yıllığı 1 İngiliz Lirası

Telefon: **23607** *Telgraf adresi:* **Resimliay** *Posta Kutusu:* **629**

Rica: 1) İdare işlerine ait muhaberelerin: **Resimli Ay Matbaası T. L. Şirketi İdare Müdürlüğü**
Yazı „ „ „ : „ „ „ **Yazı** „
Bilmece „ „ „ : „ „ „ **Bilmece Memurluğu**
adreslerine yazılması.

2) Bilmece zarflarına 6 kuruşluk pul yapıştırmağa lüzum yoktur; bunların zarflarını açık gönderiniz, o zaman yalnız 1 kuruşla gelir.

RESİMLİ AY

AĞUSTOS 1937 – Sayı 18

En çok okunanan ve sevilen yazıcılarımızın: Birçok MAKALE - HİKÂYE - RÖPORTAJ - TERCÜMELERİ ve ROMANLARI ile BOL RESİMLİ olarak çıkmıştır.

—Mutlaka Alıp Okuyunuz!—

"Resimli Ay" Türkiyenin En Olgun Aylık Mecmuasıdır.

(DiKENLi ÇiT) in genç ve kıymetli yazıcısı

CAHİT UÇUK

Mevzuunu tamamen hayat ve hakikattan aldığı çok canlı ve çok sürükleyici bir eseri, aylardan beri (Yarım Ay) için hazırlamakta idi.

(? ? ?) adını taşıyan bu Romanı, sevgili okuyucularımız, 1 Eylülden itibaren lezzetle okuyacaklardır.

Çünkü ASPİRİN senelerdenberi her turlü soğukalgınlıklarına ve ağrılara karşı tesiri şaşmaz bir ilâç olduğunu isbat etmiştir.

ASPİRİNın tesirinden emin olmak için lütfen (BAYER) markasına dıkkat ediniz.

BAYER

UNIV. BIBL. TÜBINGEN

ZT 699 – 61/72

SEYAHATA DAIR..

Yazan: *Muhiddin Birgen*

Seyahati sever misiniz? Hayatta en çok sevdiğim şey, seyahattır. Ben mi hayatı bir seyahat yaptım, hayat mı beni bir seyyah yaptı? Bilmiyorum. Bir yerde üç hafta kadar oturduğum zaman içimde sıkıntı duyarım. Bunu defetmek için, bir hareket lâzım olduğunu anlar ve hareketin vesilesini ararım.

Seyahatın her türlüsü bence makbuldür: Uzun veya kısa bir yol, tayyareden başka, ayağa kadar herhangi bir vasıta, beni memnun etmeğe kâfi gelir. Bir zamanlar, İstanbuldan Anadoluya kaçarken kırk bir günde Ankaraya varmıştım. Evliya Çelebi olsaydı, bu seyahatı benden yarı yarıya daha az zamanda yapardı. Hedefe selâmetle varmak şartıyle, seyahatın hiçbir müşkilinden ve hattâ hiçbir tehlikeli sergüzeştinden şikâyetim yoktur. Bana:

— Tayyareye!

denilmemek şartıyle seyahatta herşeye razıyım; " Tayyare „ kelimesini Türkçeye ben hediye ettim.

Bu kelimeyi bundan 25-30 sene evvel gazetede en evvel ben kullandım, ve sonra muhtelif diğer kelimeler arasında herkes bunu kullanmayı tercih etti. Buna rağmen, nedense, ben onu sevmiyorum; "insanların havada uçmaları lâzım gelseydi, Allah onlara bir hafif kanat verirdi!„ deyip göklerde kartalları rahatsız eden bu motörlü kuşlara yerden bakmayı daha münasip görüyorum.

***

Bu mevsim, bütün Avrupanın yerinden oynadığı mevsimdir. Dünyaya seyyah olmak üzere gelen İngilizleri bir tarafa bırakırsak, görürüz ki Avrupanın en büyük kültür dairesini vücude getiren Almanların nazarında, seyahat, senede lâakal iki defa yapılması farzolan bir ibadettir; hiç olmazsa birer hafta, fakat, mutlaka ikişer haftadan senede bir ay, her insan bu ibadeti yapmakla mükelleftir. Vaktiyle seyahat ancak zenginlerin yapabilecekleri birşeydi. Bugün, bisiklet ve motörlü bisiklet icat edilelidenberi, seyahat herkesin yapabileceği birşey oldu. Avrupada en ucuz şey seyahat çantası ile otel ve pansiyondur. Küçük kasabalarda ve köylerde, güzel bir tek yataklı odada, kar gibi beyaz ketenlerle örtülü bir yatakta geceyi otuz yedi buçuk kuruşa geçirdiğimi dahi hatırlarım! Merkezî Avrupada, Fransada iki buçuk lira mukabilinde size en güzel bir misafirlik temin eden orta sınıf müesseselerin hesabı yoktur. Ucuz benzin, güzel yol, ucuz otel ve temiz yiyecek, bu mevsim, bütün Avrupayı harekete getirir ve insanlar, çalışmaktan gerilen sinirlerini gezmek ve istirahat etmek sayesinde yatıştırırlar.

***

Bizde her tren, istasyondan gözyaşları arasında kalkar. Avrupada trenler kalkarken - ne kampana, ne düdük! - Hareketi, yalnız kahkahalardan ve meserretle sallanan mendillerden ve ellerden anlarsınız. Bizce seyahat garip, onlarca seyahat, gezme, görme, dinlenme, zevk ve safadır!

Hattâ, bizde seyahat bir kabahattır; bunun için devlet, bir pasaportu 27 liraya ve bir avdet vizesini de sekiz liraya veriyor! Bunları bir Avrupa memleketi vatandaşına söylediğiniz zaman ağızları açık kalır. Hattâ bir Avrupalı dostum bir gün:

— Sizin hükümet dünyaya yeni gelen çocuklardan da vize harcı alır mı?

Diye alay da etmişti! Avrupalılaşmak istiyen Türkiyenin, Avrupayı görmesini güçleştiren; veyahut Avrupayı görmeği yalnız zenginlere mahsus bir imtiyaz haline getiren bu usul ne vakit kalkacak?.. O kalkıncaya kadar, aziz Türkler, eğer kudretiniz fazlasına yetişmiyorsa, hiç olmazsa Türkiye içinde seyahat ediniz!

Seyahat sıhhattır, terbiyedir, üniversitedir. Sinirleriniz dinlenir, gözleriniz açılır, hareketin lezzetini tadarsınız, ve bir üniversitede imiş gibi öğrenirsiniz. "Ünivers„ cihan ve âlem demektir. Çatı altındaki üniversite öğretir, fakat sıkar; mavi kubbenin altındaki âlem içinde cevelân ise hem öğretir, hem de dinlendirir ve eğlendirir! Eğer insanlar ilimlerini yalnız mekteplerden ve üniversitelerden almak mecburiyetinde bulunsalardı, dünya cehalet içinde kalırdı. Hayatın en mühim bilgileri seyahatla elde edilir!

Bunun için geziniz. Nerede ve ne kadar gezebilirseniz geziniz. Şu küçük dünyada gezmekten kolay hiç birşey yokken, doğduğu yerde yaşamak ve orada ölmek kadar büyük bedbahtlık olamaz!

— Doktor! Bu gün sizi pek neşeli görüyorum.
— Öyle dostum, öyle...
— Tifo vakaları azaldığı için olacak ?...
— Ne münasebet !.. O, kocasını: ben de karımı kandırdım. Paris sergisinde buluşacağız !..

— Kocacığım! Doktor asma krizlerim için Mondoru tavsiye etti.
— Karı, o kadar masrafa bütçemin tahammülü yok !
— Ne düşünüyorsun ayol?.. Bütün tuvaletlerimi, parfömlerimi Fransadan almak, bu masrafı bol bol karşılar.

— Bay!... Sen bana Polenez köyünü, İstanbulun en güzel bir sayfiyesi olarak anlatmıştın.
— Öyledir ya!.. Hava güzel, yemekler bol, evler temiz...
— Şu sinek ordusuna baksana ?...
— Onlar İstanbulun neresinde yok ki !..

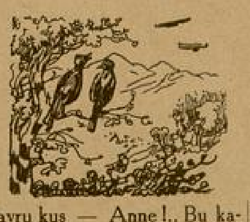

Yavru kuş — Anne !.. Bu kadar gürültü yapan şu kuşların adı nedir ?.
Anne kuş — Uçak.
Yavru kuş — Bunlar, soyumuzun en ulu ları olacaklar !.
Anne kuş — Yavrum !.. Onlar kuş değil, bizi kendilerine ziyafet çeken ademoğlunun bin bir şeytanlıklarındandır.

Kız — Büyükanne!.. Gözlerin görmediği halde elinden hâlâ iğne iplik düşmüyor
Büyükanne — Bizim zamanımızda terziye dikiş diktirmek en büyük bir ayıptı!.. Şimdi sizler?...
Kız — Ne yapalım büyükanne, kuvaförden, manikürden, provadan, sinemadan, maçlardan vakit kalmıyor ki!

Istıranca Eteklerinde

Yazan: *Mükerrem Kâmil Su*

Hava durgun.

Ufuk, sonbahar akşamının esmer tülünü bürünmeğe başladı.

Evin önündeki kocaman bahçenin yeşili de ağır ağır kararmakta.. yapraklar, dalların kucağında uykuya dalmışlar; akşama kadar tatlı şıpıltılarla dökülen suyun sesi dinmiş.. sokağın gürültüsü, çocuk yaygarası kesilmiştir artık.

Küçük bir yemek odası.

Masa başında toplanmışlar; az konuşuyorlar. Arada tabaklara dokunan çatal sesleri duyuluyor. Birbirine dalan bakışlarda korkulu bir rüyanın düşünceleri uçuyor. Belli ki, başlarının içinde kıvrılan, bükülen, düşündüren birşey kımıldıyor.

İşçi kız, tabakları değiştirirken sofrada karşılıklı oturan iki genç kadın bakıştılar. Birinin yüzü sararmış, sancılı bir bakışla öbürüne dikilmişti. Bu dilsiz anlaşma kısa sürdü. Hemen yemek odasından çıktılar.

Acı çeken açık kestane rengi saçların çerçivelediği yüzünü ablasının göğsüne saklayarak nefes gibi bir sesle:

— Çok canım yanıyor!

Diye inledi.

O, kardeşinin başını daha kuvvetle göğsüne bastırırken iki erkek büyük bir telâşla içeri girdiler. Hangisinin önce sorduğu seçilemiyen tek sesle:

— Başladı mı?

Diye sordular.

Yemek odasından Birsenin sesi geliyor:

— Remziye abla, niçin yemekten yarıdan kalktılar?

— Sen karnını doyur yavrum. İşleri var onların!...

Evin havası elektriklenmiş gibi herkes heyecan içinde...

Şimdi ne olacak?

İstranca eteklerinde ki küçük yuvadan buraya gelişlerinin sebebi; korkulu bir günün büyük bir memlekette.. doktoru, hastanesi ve her türlü kolaylığı çok olan bir yerde geçiştirilmiş olmasıdır.

Berrin, dokuz yıl önce ilk kızını doğuracağı zaman tam bir hafta ölümle yüz yüze gelmiş; Adalar denizinin küçük bir memleketinde kurtuluşu pek güç olmuştu. O zaman çekilen acılar, buhranlar, baygınlıklar öyle müthişti ki... Ailece doğumdan ürkmüşler; Berrin, içinden bir daha anne olmamağa kararlar vermişti. Şimdi bulundukları yer, küçük bir ilçe idi. Doktor, ebe bulunsa bile zengin bir eczanenin, icabında baş vurulacak aletlerin bulunmamış olması.. onlara bu yolculuğu yaptırmıştı.

Burada doğumevi doktoru ile anlaşmışlardı. Doktor; terbiyeli, mesleğinde kuvvetli bir adamdı.

Genç kadını muayene ettikten sonra gün tayin etmiş; güzel, temiz bir odada hazırlanmıştı.

Berrin, dişlerini sıkarak acısını belli etmemeğe çalışırken eniştesi ile kocası bakıştılar. Yapılacak şey zaten kararlaştırılmışdı. Hemen bir otomobil getirip genç kadını doğumevine kaldıracaklardı.

Berrin, iki erkeğin kafasından geçen şeyi anlamış gibi alnını buruşturmuştu. Odada dolaşırken korkulu bakışlarla ayrı ayrı üçünün yüzüne bakıyordu. En çok gözlerinin üstünde durduğu ablası idi:

Uzun boylu, ince, düzgün vücutlu bir kadın.

Kulaklarının arkasında topladığı siyah dalgalı saçları, açık esmer alnı üstünde hareketli kaşları, canlı kara gözleri var.

Burnu eski Yunan heykellerinin biçimli burunlarından.

Ağzı toplu ve orta büyüklükte...

Çenesinde hafif bir çukurun gölgesi görülüyor.

Açık esmer yüzünde tatlı bir kız lık çakıp sönmekte.

Pencerenin yanında ayakta duruyo Ellerini kavuşturmuş. İnce, uzun pa makları çaresizlikle kıvrılıyor, bükül yor. Başını pencereye dayayan genç k dının elleri pürüzsüz bir dille sar konuşuyor.

Ablasına çok yakın duran ve gözl rini onun yüzünden, ellerinden alan yan eniştesi.. bu fevkalâde gecenin h yecanı ile sararmış. Berrinin ilk doğu gecesini bilmediği.. fakat olup bite karısından dinlediği için o da ürke gözlerinin yeşili daha çok parlıyor; d dakları kilitli, alnında çizgiler sıralanm ve birşeye koşmak, yetişmek ister gi vücudü tetikte, burun delikleri sık s açılıp kapanıyor.

Berrin, ona baktığı zaman içi ri katten, sevgiden eziliyor. Bu çok yürekli erkek, o kadar dürüst, o kad temiz duyguludur ki.. onu hepsi sev yor ve sayıyorlar.

Genç kadın odada dolaşıyor.

Onlar hâlâ ne yapacaklarını bilm dikleri için şaşkın şaşkın bakıyorlar.

İçlerinde yaşlı biri olsa.. şüphe hemen erkekleri icap eden yerlere yo layacak; evdekileri de harekete geçir cek...

Berrinin kocası korkudan büyüm gözlerle yalnız karısına bakıyor. On y lık evlidirler. Fakat yüzbaşı Cevad o hâlâ on beş yaşında bir kız çocuğu ik nasıl göğsüne bastığını; o çocuk yüz uçuşan utanç, korku ve heyecan dal larını hatırlayor.

Çok iyi anlaşmış, biribirlerine ku vetle bağlanmış, inanmış bir karı ko dırlar. Ve hayatlarında çektikleri acı i sürdükleri şenlik daima beraber, dai başbaşa çekilmiş ve sürülmüştür.

Cevad, çirkin bir adamdır. Çok ko esmer rengi için ilk zamanlar ailede birisi ona:

"Çikolata zabit" demişti.

Koyu siyah, parlak saçları.. Yine çok kara gözleri, gayet büyük bir ağzı var. Vücudü biçimlidir. Muhakkak ki giydiği elbisenin görünüşünde büyük bir rolü görünüyor. Şimdiye kadar hiç sivil giymemiştir. Çünkü hiçbir rengin ona gitmiyeceği belli. Fakat Berrin işin şekil tarafını bir yana atarak daima onun iç yaratılışına bakmıştır.

Yüzbaşı Cevad; iyi yürekli, uysal, dürüst, yuvasına ve işine kuvvetle bağlı bir adamdır. Ömründe kimseye zararı dokunmamış; savaşta yurt yararına büyük bir özverilikle çalışmıştır.

Okul sıralarından savaşa atılmış; dönüşte de Berrinle evlenmiştir. Genç kız, daha ilk görünüşünde mülâzım Cevadın içini bir güneş aydınlığı ile ışıldatmış ve yakmış.. biribirlerine çözülmez, eskimez bir düğümle bağlanmışlardır.

Zaten Cevadın çirkinliği çabucak aile arasında da unutulmuş; onun dost bakışları; sevgi ve şefkatle çarpan yüreği hepsini kendine çekmiştir.

Karısına bakarken on yılın kitaplara sığmayacak kadar çok tatlı ve zengin hatıraları kafasında ses veriyor; onu acı çeken güzel kadının ayakları altında ölmek isteği ile yakıyor.

Onlar bu, şaşkınlıktan kolay kolay kurtulacağa benzemiyorlardı. Dışarıdan Birsenin sesi gelince Nahidle karısı odadan çıktılar.

— Doğumevine gidilmeyecek mi Nesrin? Nesrin.

— Bilmem Nahid?

— Çok şaşırdın karıcığım. Fakat doğru değil. Seni böyle görünce elim, ayağım kesiliyor. Ne olur kendini üzme.

— Sen, Remziyeye çocuğu yatırmasını söyle Nahid. Beni düşünme..

Nahid, karısının gözlerinin içine baktı. Bu bakışta: «Senden başka düşünecek neyim ve kimim var?..„ mânası apaçık okunuyordu. Ellerini Nesrinin saçlarına dokundurdu.

İçeriden acı bir çığlık koptu. Sarsıldılar. Cevad dışarı fırlamıştı. Berrin morarmış yüzü, büyümüş gözleri ile bir solukta ablasının boynuna atıldı:

— Beni doğumevine gönderme. Ne olursa evde olsun.

Sonra yavaş yavaş ağlıyarak başını onun geniş omuzlarına dayadı; dudaklarının kıpırdısından anlaşılan bir sesle:

— Korkuyorum.. hiç birinizden ayrılmak istemiyorum, dedi. Orada yapyalnız kıvranmak, belki de sizlerden uzaklarda ölmek.. çok korkutuyor beni.

Nesrinin içinde acıya dolanan derin bir korku ses vermeğe başladı. Hasta kardeşini bir otomobile atıp yolladıktan sonra geceyi evde geçiremiyeceğini, onun ne olacağını şiddetle merak edeceğini kendi de biliyordu.

Ablasına çok yakın duran enişteşi, bu fevkalâde gecenin heyecanı ile sararmıştı.

Hele ölürse?

Berrine birşey olursa?

Ölünceye kadar içi rahat etmiyecekti. Olduğu yerde silkindi. Derinliğinde karşı koymağa hiç kimsenin yeltenmiyeceği mânalar dolu bir sesle:

— Nahid hazırlan, dedi. Bayan Ferihayı almaya gideceğiz. Sen de Cevad, Berrini evin içinde yavaş yavaş dolaştır biz çabuk geliriz.

Berrinin gözbebekleri güldü.

Cevad, bu emir karşısında, buraya doğumevi için gelmiş olduklarını hattâ düşünemedi.

Nesrin sokağa çıkarken Remziyeye lâzımgelen şeyleri söylemeği unutmadı.

Merdivenleri acele acele indiler.

Nahid karısının kolunu yakalamış, onun titremesine mâni olmağa çalışıyordu. Araba meydanına nasıl geldiler? İkisi de farkında değillerdi.

Hayvanlar yavaş yavaş yokuşu çıkıyorlardı.

Yol pek uzun değildi. Fakat Nesrin sabırsızlanıyar; olduğu yerde belki evdekinden çok acı çekiyordu. Ebenin evine gitmek için arabadan indikten sonra biraz yürümek lâzımdı. Artık gecenin koyu karanlığında elele koşuyorlardı.

Bayan Feriha çabuk hazırlandı. Etine dolgun, orta boylu, sürmeli mavi gözlü bir kadındı. Halinde, sesinde insana kuvvet veren bir tatlılık vardı. Arabada çok az konuştular. Eve geldikleri zaman güzel, küçük kadını hâlâ kocasının kolunda dolaşırken buldular.

Bayan Feriha üstünü değişti. Kısa bir muayeneden sonra eczaneden alınması icabeden şeyleri bir kâğıda sıraladı. Nahid sokağa fırladı.

Remziye ocak başına koştu.

Nesrin ufaktefek işler için ortada dolaşmağa başladı.

Berrin, sık sık yoklıyan sancılar içinde kıvranıyor; renkten renge giriyor.. bazan ölü gibi sararan yüzünde.. zaman zaman mor, kızıl renkler uçuyor.

Saatler geçiyor.

Ebenin tahmin ettiği saat çoktan geçti.

Yan odada erkekler sabırsızlanıyorlar.

Çok iş olduğu zamanlarda çağrılan Fatma nine, buruşuk dudakları arasında belki bir dua çiğniyor. Remziye şaşkın gözlerle kapı önünde.. en küçük bir sese koşuyor.

Berrin, çene kemiklerini kıracak gibi dişlerini sıkıyor. Elleri Nesrinin avuçları içinde.. titreye titreye bakışıyorlar.

— Sen üzülme canım!

— Beni düşünme yavrum. Biraz dayan. Şimdi geçecek. Az kaldı.

— Arkasi 22 inci sayfada —

BEN, KENDİ HALİNDE BİR KADINIMDIR!

Yazan:
MAHMUD YESARİ

Tesadüf, bizi Bayan Hanifenin mahallesine getirmişti. Bayan Hanife, taşındığımız gün yardıma koştu. Yazları küçücük bohçasını koltuğuna sıkıştırır, bizim yalıya hava tebdiline gelirdi. Boğaziçinden Kozyatağındaki köşke nakletttikten sonra, onu seyrek görmeğe başlamıştık.

Nedense Kozyatağından perisi hazetmemişti:

— Aslanım, Boğaziçi bırakılır da buraya gelinir mi hiç?.. Pek kûhi bir yer... Kuş uçmaz, kervan geçmez... İnsan hastalanacak olsa, hekimi ilâcı bulana kadar ölüb de dirilecek... Köprüden bafura bin, bafurdan da çimendifere.. çimendiferden çıktın mı, tep Allahın kırlarını.. A, içime heyheyler geldi... Buranın nesine tamah ettiniz bilmem ki... Sıcağı, sivrisineği, tahtakurusu, nesi eksik değil!

Kozyatağından da Adaya taşınınca, Bayan Hanifeyi büsbütün göremez olmuştuk. Lodostan korktuğu için Ada vapuruna binmiyordu.

Ona, yeni mahallemizi sordum, komşularımızı tanımak istedim, ağzını elile kapadı, gözlerini yumdu, başını salladı:

— Ah aslanım, bir yere çıkmam, kimseciklerle görüşmem ki... Siz yabancı değilsiniz, eski dostsunuz, arada tuz ekmek hakkı var. Yardım, boynumun borcu... Onun için koştum da geldim... Yoksa sokağa bile çıkmam, evimde otururum... Kimsenin iyisinde kötüsünde değilim. Bilirsiniz ya, kendi halinde bir kadınımdır!

— Şüphesiz Bayan Hanife, biliyoruz. Artık kendini bize mi anlatacaksın?

Cevabımdan memnun olmuştu, gözleri parlıyordu.

— Vebâlden korkarım, civanım... İki elim yanıma gelecek... Neme lâzım herkesin girdisi, çıktısı... Her koyun kendi bacağından asılır... Kimsenin günahına girmek istemem... Komşuları soruyordun değil mi? Karşımızdaki beyaz boyalı konak sarraf Bay Alinindir. Bu konak vaktile kazasker Hilmi efendinindi. Oğulları hiç babalarına çekmediler, koskoca konağı sattılar. Sarraf Bay Ali konağı müceddet yeni tamir ettirdi, boyattı. Sarraf Bay Alinin iki karısı vardır. Birinci karısı besleme imiş. İkinci karısını belki siz de tanırsınız, Saraçhaneli Bay Şükrülerin kızı.. kısa boylu, toparlacık bir kadındır, genç diyorlar, eh, bodur tavuk her zaman piliç... Bay Ali, ferah altmışındadır; kırkında azanı, teneşir paklarmış! genç karı almak senin neyine?.. Karı, altmışlık pinponla oturur mu? Kâgir evin küçük oğlu ile nameler, işaretleşmeler..

Durup nefes aldı:

— Hani sordun da söylüyorum, yoksa

Yoksa sokağa bile çıkmam, evimde otururum. Kimsenin iyisinde kötüsünde değilim, bilirsiniz ya, kendi halinde bir kadınımdır.

neme lâzım!.. Kâgir ev de bir âlemdir... Mühürdar Bay Kâmiller... Bütün ev halkı biribirile dargındır... Karı kocasile, baba oğlu ile hep mektupla konuşurlarmış... Kimin kime bir diyeceği varsa bir kâğıda yazar, zarflar, masanın üzerine bırakırmış.. herkes yemeğini odasında yer. Bu yüzden aşcı, hizmetçi durmıyor. Hemen her hafta bir yeni hizmetçi geliyor, hafta tamam olmadan tası tarağı toplayıp gidiyor. Hizmetcisi ise, onunki de can...

Yerinden emekler gibi kalktı, pencereye doğru gitti:

— Köşebaşındaki evin yeni kiracılarını pek tanımıyorum, Bay Hurşit, diyorlar. Allahın belâsı, aksi bir herif... Suratından düşen bin parça olur... Eve girdi mi, oğlunu döver, karısına söver, hemen sofra başına oturur, yer, içer, zıbarır yatar. Karısı da şirretlikte kocasından aşağı kalmaz. Ya oğlanın pisliğine canlar dayanacak gibi değil... Cami avlusundaki çitlenbiğin bütün dallarını kırdı, geçirdi...

Elile sağ tarafı işaret ediyordu:

— Sağdaki evin kiracılarını hiç sorma.. İki kızkardeştir. Bir tuvalet, tuvalet... Bu zamanda herkes yiyec ekmeğini tedarikten âciz, onlar terzile avuçlar dolusu paralar döküyorlar.. k caları yok, anaları, babaları yok.. paralar nereden geliyor? A, civanım, tuvaletler boşuna mı? Gece geç vakitle kadar çalınan piyano, kimlere aca

Sol tarafa dönmüştü:

— Soldaki komşu Bay Cabir, zeng dir, zengindir ama yemez. Ekmek, z tin, peynir, hep kilit altındadır. Kurb bayramından kurban bayramına, o sayı ile pirzola alır. Evdekiler ba zaman et yüzü görmezler... Düny yemiyorsun ahrette mi yiyeceksin?

Tekrar pencereden baktı:

— Sokağın alt başındaki tahini yalı evi görüyor musun? Bay Sürey ların evidir. Oğlu kızamıktan öldü. rısı genç yaşında yatalaktır. Kiraz m siminde odunlarını kömürlerini alırla Öyle mahalle bakalından alışveriş mezler. Erzaklarını Balıkpazarından dan aya alırlar... Bakala takıntı yoktur. Hesap asmak: onların sağınd

(Arkası 21 inci sayfad)

Tarihî Bir Çin Hikâyesi :

HSUCH TAO

Çeviren :

YAŞAR SİHAY

◆

Hsuch Tao, imparator Taug'un çok parlak, fakat çok karışık günlerinde Şang-Su şehrinde doğdu. İmpartor Taug sık sık kendi topraklarına akın eden Türk hükümdarlarından Anlus Hanın baskınlarından yıldı. Nihayet Seşun şehrine kaçmağa mecbur oldu. Hsuch Tao'nun babası da beraber kaçtı. Sarayda büyük bir memurdu. Artık kızın babasının kapısını sefalet çalmağa başlamıştı. Çünkü babasının kaçışıyle beraber eski siyasî mevkii göçmüştü. Babası onu, Seşun şehrinde hayatını sokaklarda sesini satarak temin eden bir şarkıcı kadının yanına verdi. Hsuch Tao zekâsı, güzelliği ve sesiyle bu şehirde büyük bir ün kazandı. Babası öldü. Artık onu, şarkıcı kadının evine annesi götürüyordu. General Vey Kao, Dargonun istilâsından kurtardığı bu yerde vali idi. Şehirde sükûnet avdet etmiş, herşey hali tabiîsini almıştı. Zamanın şairleri, ressamları, hattatları, müzisyenleri ve edipleri Vey Kao'dan fazla iltifat ve hürmet gördüklerinden bu şehre toplanmışlardı. Bunların içerisin de noksan kalan bir tek şey verdı. Oda: Güzel bir sesti. Vali sokaklarda şarkı söyliyerek gezen bu kızı istetti ve kendisine Yamende [1] şarkı söylemesini emretti. O akşam bütün sanatkârlar toplanmış, içiyorlardı. Onun o kadar güzel ve billûr sesi vardı ki hepsini sarhoş etti. Vali, bunların mestolduklarını görünce şarap şişesini onun eline verdi. O, hem sakilik yapıyor ve hem de bülbül sesile onları uyutuyordu. Vey Kao artık onun Yamende şarkı söylemesine tahammül edemedi. Ona, Miriade köprüsünün yanında binbir gece masallarını andıran bir köşk yaptı. Hsuch Tao, bu muhteşem villâda hiçbir gece eksik olmıyan debdebeli ve ihtişamli eğlencelere rağmen, kırk tane şiir yazmağa vakit buldu. Binbir çeşit çiçekli bahçesinde misafirlerini, verdiği eğlentilerde sesiyle, güzelliği ile mest ediyor; ve kendi elile ipek ürerine işlemiş olduğu çam dalı ve şeftali resimlerinin üzerine, kendi şiirlerinden beğendiği parçaları yazarak bu misafirlerine hediye ediyordu. Vey Kao'yu takibeden on bir vali de, tıbkı onun gibi hareket ettiler. Elinden şarap içtiler, onun güzel sesini dinlediler, şiirlerini okudular. Pervanesi oldular, etrafında fırıl fırıl döndüler.

Elinden şarap içtiler, onun güzel sesini dinlediler, şiirlerini okudular.

Vali Yuanşen onun bir şiirini okudu. Fakat bu, aşk şiiri değildi. Zevkten, huzurdan, satrançtan, kitaplardan ve resimden bahseden bir şiirini okudu. Ve bunu hükümdara gönderdi. Hükümdar, Tao'nun bu kadar güzel yazılarını oraya Şentüyü göndererek tebrik etti. Bu genç, beş sene bu kızın yanında kaldı. Fakat bir gün ansızın ortadan kayboldu. Onun kaybolduğunu validen başka bilen yoktu. Aşkın verdiği ıstıraplar içinde inleyerek gitmişti. Hsuch Tao ona: «Gidenin şiirleri» isminde on parçadan mürekkep bir şiir yazdı ve en çabuk vasıta ile gönderdi. Şentü mektubu alınca okudu, tekrar okudu. Herşeyi unuttu, tekrar genç kızın yanına döndü. Yaşının ilerlemiş olmasına rağmen henüz yakışıklık ve güzelliğini muhafaza ediyordu. O şehrin ıssız ve tenha bir yerine yalnız yaşamak için çekildi. 73 yaşında öldü. Onu şehrin surlarının şark tarafındaki kapısı haricindeki mezarlığa gömdüler ve hatta mezarının Muşişisini (yani kitebei senki mezarını) kendisi yazmıştı.

[1] Yamen - Musikî yurdu.

***

İmparator Taug'ın tahtı Ming hanedanının hükümdarı olan Tesu'ya geçti. Hükümdardan gelen Şentü'nün dere kenarındaki mezar taşlarını tozlar örtmüştü. Tiçşen, Kantonlu bir genç olup Cheuktu şehrinden zengin bir ailenin çocuğu idi. Bir gün şark kapısının dışındaki mezarlıklarda gezerken arkasında hizmetçilerile gezen bir güzel kadını gördü. Ertesi günü yine ayni kadın orada idi. Hizmetçilerinden biri koşarak kendisine, bir gün evvelsi düşürmüş olduğu beyaz mendili verdi. Genç, bu güzel kadına teşekkür etmek için müsaade istedi. O: "hatta evime kadar bile götürebilirsiniz„ dedi. Evlerinin en geniş bahçesinde mehtap etrafı aydınlatırken, uzun servilerin siyah gölgelerinde oturuyorlardı. Sık sık buluşarak yazdıkları mısralarla kalplerinin esrarını biribirlerine anlatıyorlardı. Şiirlerin mevzuları (Düşen Çiçekler) (Sonbahar Geceleri) idi. Onlar böylece seviştiler; fakat bu sevgi çok devam etmedi. Çünkü gencin babası oğlunun her akşam geç kalmasının sebeplerini sordu. Genç, sevdiğini inkâr edemedi. Beraber yazdıkları şiirleri babasına gösterdi. Okudular. Babası, da zamanın ediplerinden Şaug'da hayran oldular. Onu görmek istediler, genç önde, onlar arkada yola çıktılar. Debdebe ve ihtişam dolu kapının önüne geldikleri zaman, mehtaba karşı uzanmış olarak duran küçük şairenin mezarını buldular. Mezar taşına kendi elile yazdığını ve şiirlerini okudular. Bu bir muamma idi, birşey anlıyamadılar. Hsuch Tao'nun ölümü meçhul kaldı.

***

Aradan bugün bin sene geçtiği halde, Çin edebiyatının lâyemut kadınının şiirleri, hâlâ yaşamaktadır. Çünkü ne Şangayda, ne Pekinde, ve ne de Şenktüde herhangi bir kırtasiye mağazasına girerek "Hsuch Tao'ya yazmak istiyorum„ demedikçe, zarf ve kâğıt almak mümkün değildir.

TURİNG KLÜP DİREKTÖRÜ

Ne Diyor?

Bu yazımda kırtasiyeciliğin hükümran olmadığı bir müesseseden bahsedeceğim: "Türkiye Turing ve Otomobil klübü„. Bay Reşit Saffet Atabinenin tesis ettiği ve başkanı bulunduğu Turing klüp, bir direktör: (Bay Şükrü Ali Rey), bir kâtip ve iki daktilo ile (Bayan Müeyyet ve Feride) idare olunan; ve memleketimize turizm sahasında faydalı hizmetler ifa eden bir teşekküldür. Bu kadar küçük bir kadro ile kendi sahasındaki işi muvaffakiyetle başaran klüp, nasıl memleketimiz için iyi bir propaganda vasıtası oluyorsa, bizim de onu ihmal etmemekliğimiz, (800) âzasını(300ü otomobilli) birkaç misline iblağ etmeğe ve ettirmeğe çalışmaklığımız icap eder kanaatindeyim.

Türkiye Turing ve Otomobil klübünün neler yaptığını şöylece hülâsa edebiliriz:

« Son on sene de yani 1925 ile 1936 arasında 5 kanun ve 38 kararname ile talimatnamenin çıkmasına sebep olarak, 5 Arsıulusal turizm kurumuna bağlanarak, 17 uluslararası kongresine iştirak ederek, 54 konferans vererek, 100 kadar tercüman yetiştirerek, 2000 kadar başlıca yabancı gezgin ağırlıyarak, 30,000 kadar mektup taati ederek, 28,000 (14 model. de) resimli büyük afiş ve 315,000 prospektüs ve risale bastırıp dünyaya dağıtarak 1922 de İstanbul ve Türkiyeye gelen ecnebi 5,000 seyyah adedinin 1934 de 80,000 e çıkması temin edilmiştir.

Şu suretle, son on sene zarfında, Türkiyeye, mecmuu 430,000 yabancı gezgin gelerek, rüsum ve masraf olarak hükûmetçe resmen kabul edilen esas üzerine, yuvarlak hesapla (en aşağı) 58,000,000 Türk lirası bırakmışlardır.„[*]

Klübün 1936 yılındaki faaliyetine gelince; bu hususta da messesenin naşiri efkârı olan bülten'in 1-4-937 tarihli 1587 sayılı nushasından atideki malûmatı alıyorum:

"Propaganda neşriyatı şunlardır:

a) Yeni Fransızca Ankara prospektüsü.

b) İngilizce İstanbul gidi.

c) Yeni otel rehberi.

d) Türkiyede otomobil ile seyahat rehberi (Fransızca).

e) Fransızca ve İngilizce İstanbul prospektüsleri.

f) Fransızca Edirne rehberi.

g) Almanca İstanbul prospektüsü.

h) İtalyanca İstanbul prospektüsü.

— Konuşma kitabı beynelmilel bir kitaptır. Biz buna...

Turing klübün, vücude getirdiği eserler meyanında bilhassa şayanı dikkat olanlarının üzerinde durmak isterim Meselâ klüp tarafından tab'ettirilen konuşma kitabı, yol haritası, La Turquie en auto, resimli kitap ve otel rehberi gibi. Bunlar hakkında direktör Bay Şükrü Ali Rey bakınız ne diyor:

— Konuşma kitabı beynelmilel bir kitaptır. Biz buna Türkçe kısmını ilâve ettik. Konuşma kitabı, syyahla
lâzım olacak bütün muhavereleri ih
va etmektedir. Türkce bilmeyen b
seyyah, Fransızca, Almanca, İngilizc
İtalyanca veya İspanyolca dillerind
birine aşina olduğu takdirde memlek
timizde de neşrettiğimiz konuşma k
tabı sayesinde meramını kolaylıkla a
latabilir.

Yine neşriyatımızdan olan yol ha
tasına gelince: Bu, Nafia Vekâletind
alınan resmî malûmata göre yapılm
tır. Türkiyedeki yolların halini ve m
kûn mevkiler arasındaki kilometrel
gösterir; ve iki, üç senede bir yenilen
Bu suretle, yollar üzerindeki tehavv
lât daimî suretde ko
trol edilerek seyyahla
da bildirilmiş olur. H
ritada, ecnebilerin
kip edebilecekleri
yollar sarı hatlar ile gö
terilmiştir. Balkanlard
itibaren sınırlarımız için
giren bir seyyah, han
tarikle ve kaç kilomet
gitmek şartile Suriye
Iraka, İran ve Rusya
varabileceğini bu ha
tadan pek güzel ve h
tasız bir surette ta
ve hesap edebilir.

Aynı zamanda düşü
dük ki yalnız harita y
pmakia bir seyyah
muhtaç olduğu her ş
yin cevabı verilmiş o
maz. Onun için "La Turquie en aut
isimli bir kitap neşrettik. Bu eserd
otomobille memleketimizde seyahat
decek olan seyyahların bilmeleri ica
eden bütün malûmat mevcuttur. M
selâ gümrük muamelâtı, para işleri,
ki eserler, sefarethane ve konsüla
lar, benzin ve yağ fiyatları, garajl
gezilecek yerler hakkında uzun bo
tafsilât verilmiştir.

Birde otel listesi yaptık. Bu liste
Türkiyede bulunan ve konforu havi
lan bütün oteller alfabe sırasıyla gö
terilmiştir. Yatak adetlerine nazar
oda ve sabah, öğle, akşam yemekleri
atları yazılmıştır.

Meselâ, İstanbulda bulunan bir s
yah, daha burada iken Karsta inec
oteli tayin ve orada yemek, içme
yatmak parası olarak ne vereceğini
sap edebilir.

Direktör Bay Şükrü Ali Reyden bu
lûmatı alırken klübün neşrettirdiği b

Yazan:

Sabih Alaçam

[*] "Türkiye Turing klübü ne yaptı„ isimli eserden.

ri tetkik ediyorum. Bunlar, tümen n denecek kadar çok ve mütenev- stanbul, Ankara, Edirne, Bursa ve birçok şehirlerimizin panoraması erimin önüne serpiliyor. Muhtelif rde tanzim edilen broşürler, dün- n dört bir tarafına dağıtılmış. Bu ar faaliyetin, propagandanın Tür- ye gelen seyyah adedinin çoğal- nda mühim bir rol oynadığına ina- rum.

u inancı, direktör Bay Şükrü Ali göeterişsiz bir dille anlattım. Çün- Turing klübün bütün faaliyet siste- gösteriş yapılmayan bir çalışma du içine sığdırılmış. Her iş, tam evazu fakat ciddiyetle ortaya a- r, başarılıyor. Nitekim, İstanbu- ve sair turistik mahiyetteki şe- rin eski eserlerile, görülmeğe ve erilmeğe değer yerleri- fotoğrafları da aynı ses- ve intizamla] hazırlan- tadır. Bu hususta, klüp ktörü Bay Şükrü Ali Rey, zamanda ikinci bir va- i deruhte etmiştir. Tu- klüp direktürlüğüne tam acak bir tarzda, elinde raf makinesi, yer yer arak bizzat resim almak-

Turing Klub Direktörü Bay Şükrü Ali Rey

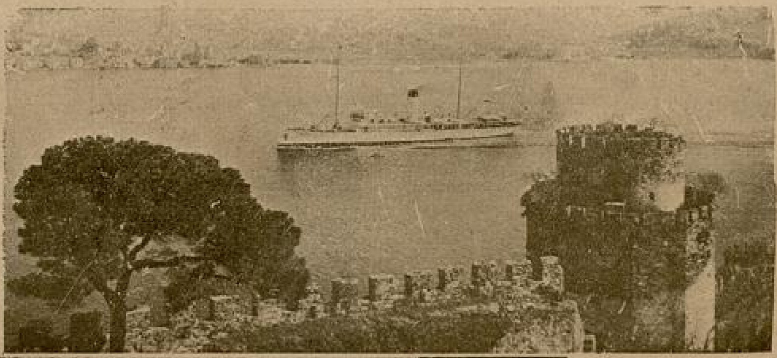

1 — Boğaziçi ve hisarlar.
2 — İstanbul yakası.
3 — Sarayburnu parkında Atatürk heykeli.

ay Şükrü Ali Reyin"çektiği, bu çok tik fotoğraflardan, Turing klüp ndan vakit vakit bastırılmakta olan rlerde istifade olunmaktadır.

alnız bir mesele var: Bütün bu fa- tlere rağmen, Türkiyeye diğer leketlere nazaran, kâfi denecek r seyyah geliyor mu? Gelen sey- ar, gönlün istediği gibi memnun biliyor mu? Düşüncemi direktör Şükrü Ali Reye açtım. İşte cevabı:

— Bizim propagandamızla sair tu- uğrağı memleketlerde yapılan pro- nda; ve bizim sarfettiğimiz para sair turist uğrağı memleketlerin ttikleri para, kıyas bile edilemez. lik, coğrafî vaziyetimiz itibariyle panın bir köşesinde bulunuyoruz. fe bakımından İsviçre, İtalya, A- urya ve Macaristan gibi memleketlere nazaran uzaktayız. Aynı zamanda o memlekerdeki hayat şartları bizde henüz mevcut değildir. Bunun için, oralara gidildiği kadar Türkiyeye de gelinmesine intizar etmek hayalî bir düşünce olur.

Şu noktayı da hatırlatmak isterim:

Seyyah, herhangi bir memlekete gitmek için her hususta kolaylık ve ucuzluk istiyor. Meselâ, bir seyyah Türkiyeye gelince ilk iş olarak gümrükte eziyet çekmemek arzu eder ki, son zamanlarda gümrüklerimizden bütün ecnebiler memnuniyetle bahsetmektedirler.

Memleketimizdeki tarihî eserler ve abideler nihayet birkaç gün zarfında, her yerde olduğu gibi, görülür ve gezilebilir. Fakat bir seyyah bunlarla iktifa edemez. Ayni zamanda rahat ve eğlenceli yaşamak arzusunu izhar edecektir. Meselâ bara giden bir gezgin, orada aldatılmamalıdır. Halbuki gece hayatı henuz memleketimizde umumileşmediği için bar fiatları pahalıdır, eğlence mahduttur. Bu pahalılık ve mahdutluk mahzurlarını izale etmek de çok lâzımdır kanaatindeyim.

Memleketimizin daimî bir seyyah uğrağı olmasını istiyen(Turing klüp) maddî ve manevî bütün vesaiti ile çalışmaktadır. Fakat, bu gayeye vusul için yalnız bu mesai yetişmez. Gerek resmî dairelerin.. gerek bütün halkımızın, bu işte kendi paylarına düşen vazife ve yardımları yapmaları elzemdir.

Resmî daireler ve bütün memurlarımız, yolcuların misafirlikleri esnasında her suretle rahatlarını, emniyetlerini temin için el birliği etmelidirler. Ahali ve esnaf da bu yabancıları katiyen aldatmamalıdırlar. Bu yolda yapılacak hatalı işler, muvakkat bir zaman için küçük bir kazanç temin edebilir; fakat netice: bütün dünyada memleketimiz için en fena propagandalara sebebiyet verdiği gibi; sık sık gelecek seyyahların her mevsimde temin edecekleri az faka daimî kazançlar yanında bu bir defaya mahsus kârlar hiç mertebesinde kalırlar.

FLORYA PLÂJINDA BİR GÜN

Birkaç senedenberi hakikî bir yaz görmemiş olan İstanbul, bu sene tam manasıyle sıcak ve sürekli bir yaz mevsimi yaşıyor.

Buz satışlarının fazlalığı, yaya yürüyenlerin azlığı, pazar günleri Beyoğlunun şaşılacak derecede tenhalığı, insanın durduğu yerde kanter içinde kalması, kısaca söylemek lâzım gelirse plâjların kalabalığı; bu sene İstanbuldaki yazın şiddetini göstermeğe, zannederim kâfidir.

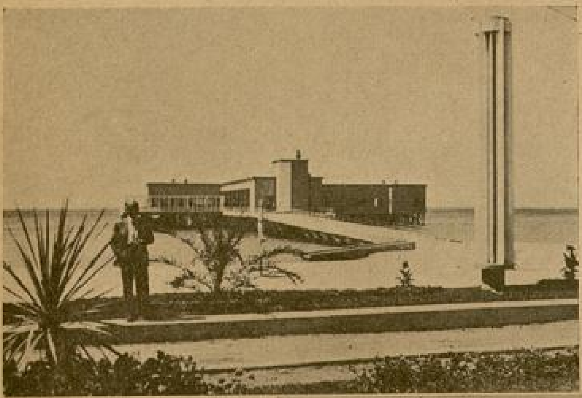

Floryada Atatürk deniz köşkünün genel görünüşü.

◆

Deniz Köşkünün denizden görünüşü.

◆

Yazıcımız Floryanın yeni plâjında birile görüşüyor.

Kırlara, mesire yerlerine giden nakil vastaları hıncahınç dolu.

Şehrin kasvetli havasından kurtulup biraz serinlemek isteyen İstanbullularda bu sene plâj modası salgın bir hastalık halinde...

Bu yaz da en kalabalık plâj yine, şüphesiz ki Floryadır. Hele Sirkeci Banliyö hattındaki -Akay ve Şirketi Hayriyenin örnek almaları lâzım gelen tenzilât- ucuzluk, Floryayı çıplaklar mahşeri haline koyuyor. Sabahtan akşama kadar trenler Floryaya, sıcaktan şikâyet eden her sınıf halkı taşımakla bitiremiyor...

İstanbulda, öyle diyebilirim ki bu sene, tren fiyatlarının ucuzluğu ve sıcakların dehşeti sebebile Floryaya gitmemiş insan yüzde beş gibidir.

◆

Yazan :

Niyazi Acun

◆

***

Geniş Sirkeci garının içini dolduran binlerce insanın uğultusu iki nokta arasında havaya bir ses sütunu halinde yükseliyor; gara girenler derhal kişelere koşuyor ve biletlerini alır almaz trende yer bulmak için, hayret edilecek bir acelelik gösteriyorlar. Ben de, Kişe önündeki izdiham karşısında, biraz beklemek mecburiyetinde kaldım. Florya bileti alıncaya kadar nerede ise ikinci treni de kaçıracaktım. Bereket versin, herkesin yaptığı gibi, zarurî, kibarlığı bertaraf ederek itişe kakışa biletimi güç bir hal aldım.

***

Üçüncü kampanayı müteakip gara veda eden trenin, yarı kurumuş nezlesiz düdüğü uzun uzun öttü.

— Haydi tamammm!..

Diyen biletçinin sesi ve işareti ü- rine lôkomotif, bu insan kalabalı- Floryaya.. serin denize, güzel kum- kavuşturmak için hoflayarak, puflaya- hareket etti.

Fatih -Harbiye ikinci mevki tram- arabalarının kalabalıklığını solda bırakan vagonların tekerlekleri, ra- üzerinde uçan bir süratle dönüyor. Açık pencerelerden, süratin tesi- hasıl olan biraz serin hava, sıca- tıkanan nefeslerimize birer alev bu- oluyor.

Vagonda yer bulamadım. İlişecek nokta bulmak ihtiyacile vagonları d- şıyorum. Ve geçerken etrafa mütece- bir nazarla bakıyorum.

Yolcuların ekseriyetini, hep güne- yanmış yüzler, kollar teşkil ed- Bin bir lisan ve bin çeşit şive kon- Florya yolcularının içinde sevdalılar him bir yekûn tutuyor.

Trenin kalabalığı yetişmiyor gibi, durduğumuz istasyondan gelen yolc- yer bulamadıkları için şikâyetçi... D- rusu bu şikâyetlerine hayret etme- imkânsız !.. Biz, Sirkeciden bindiğ- halde yer bulamadık da, yine boy- muzu bükmüş dururken; onların arası kesilmiyen itirazları, insanı ihtiyarî göldürüyor.

***

Nihayet üç çeyrek saat sonra F- yaya gelebildik.

Yeşilköyden ayrıldıktan sonra t-

de ikinci ve garip bir hareket başladı! Mayolarını evlerinde üzerlerine giymiş bayanlar, baylar trende soyundular; elbiselerini paket yaptılar. Tren Florya-da durur durmaz, altına hücum eden, yahut süngü hücumuna geçen kahramanlar gibi vagonlardan fırlayarak plâja koşuşmaya başladılar.

İnsan bu kalabalığın içinde, iradesi elinde olmadan, onlara uyuyor.

İçlerinin büyük yanığını söndürmek isteyen bu kalabalık plâjları istilâ ediyor.

Plâja girmeden önce, Floryayı gezmek niyetinde idim, fakat imkân yok; güneş cayır cayır yakıyor.. Vücudumdan sızan ter, insanı gezmeğe değil, denizin mavi sularına sürüklüyor.

Belediyenin son defa yaptırğı yeni plâja gittim. Gişe kapanmış, bilet almanın imkânı yok. Derken yanımda bir abbap sesi:

— Geç kaldınız. Plâj kompile. Yerimiz yok.

Bu sözü söyliyen yeni plâj sahibi Abdullahtır. Onu, bütün plâj müdavimleri tanırlar, ben de size kısaca hal tercümesini yapayım:

Rusya Türklerinden olan Abdullah, memleketimize beş parasız geliyor.. bütün malını mülkünü orada bırakıyor.

Burada plâjlarda hizmet ediyor ve ilkin beş parasız boğaz tokluğuna çalışa çalışa, en nihayet bir gün yılmaz gayreti, herkese kendisini sevdirmesi ile yeni plâjı -biriktirdiği parayla- tutuyor.

Bu azimli gencin misafirperverliği ile, boş bir kabin bulmak için kabineleri dolaşmağa başladık.

Abdullah plâj hakkında izahat veriyor:

— Yüz kadar tek kişilik kabinimiz ve ondan fazlada yataklı odalarımız var.

Yataklı odalarımız bundan bir hafta evveline kadar sekiz lira idi, şimdi ucuzlattık, dört liraya indirdik. Dört lira mukabilinde bu odalar yirmi dört saat kiralanır.

Koca plâjı baştan aşağı gezdik ve boş bir kabin bulamadık.

En nihayet bay Abdullah bana, kendi odasını verdi.

***

Kızgın güneşin altında kumlar insanın ayaklarını ısırıyor. Buna rağmen kumun her yeri çıplak bayan, bay vücutları ile dolu. Ayaklarımı yakan sıcak kumun üstünden koşa koşa denizin mavi göğsüne kendimi bırakınca, demin-ki cehennemî sıcak birdenbire zail oldu.

Denizin ılık sularile serinleyince ayılan bir sarhoş gibi kendime geldim.

Plâjların bir ucundan diğer ucuna kadar olan kumluk ve deniz görülmedik bir derecede kalabalık. Bu kalabalık öyle bir kalabalık ki, cemiyetin nizamından, dedikodusundan, kederinden uzak.. mesrret, neşe, çığlık ve kahkaha ile coşan ve kaynaşan bir kalabalık. Tabiatın kollarında hayat bulan bu insanların yüzlerinde asla neşesizlik yok!.. İşte, ihtiyarlar.. fazla derine açılamıyorlar. Ak sakallı bir ihtiyar yanındaki bayana:

— Hanım. Ah! Böyle deniz âlemleri bizim gençliğimizde de olsaydı ne iyi olurdu.

Bayan:

— Erkenden böyle ihtiyarlamazdık.

— Evet. tabiatın ademoğluna en mühüm armağan olan: güneş, deniz.. kum ve temiz hava; hem vücudun sıhhatini temin ediyor ve hem de yaşamayı, gençliği uzatıyor.

İhtiyarın sözü ne kadar doğru...

Güneşin alev dalgalarıyle yıkanan ve kavrulan vücutlar, denizin mavi sularına gömülüyor.. suların üstünde kalabilmek için çırpınıyorlardı..

Yüzmek bilmeyen genç bir bayan, yanında sevgilisi olduğu anlaşılan gence sesleniyor:

—Ne olur Alaçam! bana da yüzmek öğretsene.

Erkek:

— Öğretmem.

— Neden?

— Yüzme öğrenirsen, sonra seni,

elimden kaçırırım?. bir daha nasıl yakalarım, diyor ve kızın hatırını hoşetmek için, vücudunu yakalıyarak:

— Kollarını, ayaklarını oynat, diye yüzme dersi veriyor. Deniz topu oynıyanlar, sandalla gezenler, biribirlerine su atan denizdeki neşeli kalabalığı bir zaman icin kendi âlemlerine bırakarak, vücudumu, yakmak üzre, kızgın kumlara teslim ediyorum.

Kumun ve güneşin sıcaklığı arasında ateşten bir cendire içinde hareketsiz kalan vücudumu şu sesle kımıldatıyorum:

— Seni utanmaz seni!

Başımı kaldırdım, ses gelen yere baktım, çarşaflı bir kadın, genç bir kıza elindeki şemsiyeeyi sallıyarak çıkışıyor:

— Kız, hani arkadaşın Naciyeye gidiyordun. Demek sen bizi her gün hasır ipine bağlayup buraya geliyor muşsun? Bu kadar erkeğin içinde çıplak gezmeğe utanmıyor musun?..

Sıcaktan bunalan ihtiyar kadın:

— Ooof! Bu ne sıcak, şimdi nerede ise bayılacağım.

Kızlar:

— Arkası 24 inci sayfada —

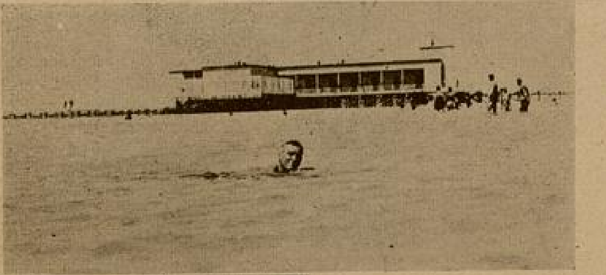

Koca plâjı baştan aşağı gezdik boş bir kabine bulamadık.

◆

Buna rağmen kumun her yeri çıplak bayan, bay vucütları ile dolu..

◆

KANIN SESİ

Yıldıran, Ludovic Magnin evine döndüğü vakit, kapının altından içeri atılmış bir mektup buldu. Hayret etti. Kendisine hiçbir zaman mektup gelmezdi. Düşündü, vicdanını araştırdı; son zamanlarda birşey yapmamıştı ki ceza mahkemes'nden kendisine celpname gelsin.

Mektubu açtı, içinde şunlar vardı:

«Sevgili yeğenim,

« Bu mektubu sana, otuz beş sene sustuktan sonra, amcan Ovide yazıyor. Şimdiye kadar sana bir kelime bile göndermedim, çünkü yazacak birşeyim yoktu. Seni son gördüğüm vakit üç yaşındaydın, dünyada bir amcan bulunduğunu bile unuttun belki artık. Müstemlekelere giderek bütün akrabamdan ayrılmıştım. Yakınlarımın öldüklerini birbir haber aldım. Bugün altmış beş yaşındayım. Gurbette ölmek istemedim. Büyük bir servetle memleketime dönüyorum. Bütün bunları sana niçin yazıyorum diye soracaksın. Unutma ki dünyada yalnızım, maziye bağlanmak ihtiyacını duyuyorum, sen de benim yeğenimsin. Sonra istikbali düşünüyorum, evli misin, çocukların var mı? Senin sayende ailemiz devam edip gidecek mi? İşte şimdi bütün bunları öğrenmek istiyorum.

Biliyorum, bana cevab yazman güç olur. Onun için pazar günü gelip seni göreceğim.»

***

Ludovic, kapısının önüne oturmuş, düşünüyordu: Bu hodbin ve zampara adam nasıl oluyor da artık böyle insanî hisler duyabiliyordu?

— Muhakkak, yaralanıp ta inlerinde ölmeğe gelen tilkiler gibi olacak. O halde demek bir ayağı çukurda.

Ludovic, bu son mülâhaza üzerine, yalnız bir mesele ile iştigal etti: Menfaat meselesi! Gözünü para bürümüştüş. Şimdiye kadar hiçbir zaman zengin olmağı düşünmemişti, fakat talih onun önüne şimdi bir servet seriyordu. Zaten Ludovic'in hayatta bir eksiği yoktu. Harpte gözünü kaybetmişti. Bunun için de!

— Bir zahmetten kurtulmuş oldum, derdi, nişan almak için esasen sol gözümü kapamaz mıyım?

Onu evlendirmek istemişlerdi. Fakat Ludovic hürriyetini kaybetmedense, öbür gözünü feda etmeği tercih ederdi

***

Ovide amcanın alkole büyük bir mukavemeti vardı. Yeğeni ile içtiler, içtiler. İhtiyar içtikçe rahim oluyor ve ikide bir de:

— Evlenmelisin oğlum! diye tekrar ediyordu. Ailemizin ismi, ocağı sönmemeli. Bak beni görüyor musun, varlığımı uzatmak istiyorum, anlıyor musun bilmem, tamamen ölmek istemiyorum. Beni inkisara uğrattın doğrusu, seni evli bulacağımı umuyordum. Oğlun benim oğlum olacak, servetim sana kalacaktı. Halbuki şimdi paramı sana bırakırsam yarın yine elgün yiyecek. Tabiî evlenip çoluk çocuk sahibi olursan varım yoğum yine senindir elbette.

Ludovic hüngür hüngür ağlamağa başladı:

— Canım amcacığım! Sana artık herşeyi itiraf etmeliyim. Şimdiye kadar sakladığım için utanıyorum kendimden. Yerli bir kadınla alâkam var. Bir de çocuğum oldu. Fakat sen geliyorsun diye onları buradan uzaklaştırdım. Görsen oğlum, topuz gibi maşaallah.

— Hay budala hay! Beni eski kafalı adamlardan mı sandın? Gerçi ihtiyarım ama!... Aşktan doğan çocuk kadar kıymetli ne olabilir dünyada! Haydi bakalım, koş yavrunla karını getir buraya.

— Getirirdim, lâkin şimdi uzaktalar, kadının kızkardeşinin yanındalar.

— O halde yarın sabah oraya gidersin.

***

Ertesi sabah Ludovic komşu köylerinden birine giderek bir kadınla anlaştı. Kadın, ihtiyara, üç senedir Ludovic'e metreslik ettiğini ve ondan bir yavrusu olduğunu söyliyecek, çocuğunu da beraber alacaktı. Pazarlığı yaptılar, zira hasba parayı elinde görmeden işe girişmiyordu. Gerçi Ludovic ona herşeyi söylememişti, fakat kadın, işin içinde bir menfaat olduğunu sezmiş ve pazarlıkta yüksekten atmıştı.

Kadın, çocuk ve Ludovic eve döndükleri vakit Ovide daha uyanmamıştı. Yavruyu amcanın yastığı üstüne bıraktılar. İhtiyar, bebeğin minimini elleriyle okşanarak uyandı. Rüya mıydı bu? Ovide adeta vecd içindeydi! Küçükle yanak yanağa vererek aynaya gittiler. Yeğeninin söylediği doğruydu, çocuk, ihtiyarın tıpkı küçüklüğüne benziyordu. Ovide, Ludovic'e dönerek:

— Nikâhınız çabuk kıyılmalı, minimini bana amca diyebilmeli.

İhtiyar gittikten sonra kadın Ludovic'e:

— Mademki benim gündeliğimi verdin, bu gece seninle kalayım mı? diye sordu.

— Çıldırdın mı?... Evimde bir kadın ha!... Haydi bakalım yavrunla tut yolu!.. Git te, burasını dezenfekte etmek için kükürt yakayım!

***

İhtiyar, vasiyetnamesini ancak düğünden sonra hazırlıyacağını söylüyor ve fikrinden bir türlü vazgeçmiyordu. Ludo ne yapmalı diye düşünürken, talih im dına yetişti.

Ovide amca bir gün sarhoş olmuş düşerek fena halde yaralanmıştı. En a iki hafta yatması lâzımdı. Bu haberi g ren mektuba Ludovic hemen şu ce verdi:

«Aman amcacığım, bilsen ne k üzüldük. Biz seni tam düğüne davet e cektik. Sürpriz yapmak için şimdiye ka birşey söylememiştik. Fakat artık t etmek te mümkün değil. Üç gün so evleniyoruz.»

Ovide amca yeğenlerinin bu kara haklı buldu ve onlara düğün masrafı mühim bir para yolladı.

Mektubunda şunları da söylüyordu:

« Daha epi yatakta kalmam lâzım. büyük evde yalnız sıkılıyorum. Meşru rın artık gelip benimle oturabilir. Ya nun neşesiyle avunurum bari. İstersen de gel. Fakat gecikmeden».

Ludovic bu mektuba fena halde kı İçinde, adam öldürmek isteği kaynadı, kat düşündü, reddederse belki de miras olurdu.

Kadına fazla tafsilât vermeden, kırmamasını da temin edecek tenbihle bulunarak, tekrar pazarlığa girişti. Ku kadın çok para istiyordu. Lâkin ne y lır? Kazın geleceği yerden tavuk esirg mezdi.

***

Kadın kurnazdı. Meseleyi sezdi. Bu için ihtiyara karşı gayet müşfik davra Ovide gelinine «hazine» diyor ve o hizmetlerinden son derece memnun o yordu. Fakat günün birinde bu raha nasıl ayrılabilecekti?

Kadın:

— Bak amca, dedi. Bize gel, Lu vic de memnun olur. Böyle bir davete saret edemedi, fakir evimizde rahatsız mandan korktu. Lâkin ilk fırsatta bu t lifte bulunmamı bana o tenbih etti.

— Gel alnından öpeyim seni!

Kadın da ihtiyarı öptü. Fakat bu, yeğenin busesinden uzaktı.

***

Onu ancak karanlık bastıktan so görebildiler. Eve döndüğü vakit saki Sofra hazır bulunuyordu? Ovide yavr kucağına almış, oynatıyor?. Kadın ç bayı karıştırıyordu: Bu, tam bir aile t lôsuydu.

Ludovic, bir kadeh şarabı bir yudu devirdi, ikincisini de öyle. Bundan so piposunu yakakarak Ovide:

— Nasıl, dedi, kadın hoşuna gidi mu?

— Bir hazine o, bir hazine!

— Ya yumurcak?

— Onunla sanki bir daha dünyaya mişim gibi geliyor bana.

— Pekâla, mademki böyle, sana k nı da, yumurcağı da veriyorum. Annesi evlenir, çocuğunu evlât edinirsin.,. So paran da senin olsun!... İhtiyacım yok le şeye!.. Nereden onunla alâkadar ol çılgınlığında bulundum, bilmem ki!.. hayatımda ne evlendim, ne de çocuk sa oldum, anlamıyor musun? Şimdi yem yeriz ve arkasından hemen pılıyı pı toplayıp gidersiniz buradan.

Zira ben yatağımda kadın istemem.

Yazan:
Auguste Bailly

Çeviren:
Fethi Varal

Ben Senin İçin Herşeyi Yapmağa Muktedirim

◆

Yazan: ***Fethiye Arıburun***

Seni neye bu kadar düşünüyorum, bilmem ki... Senin beni hiç düşünmediğini bile bile.... bir buçuk ay oldu yine senden cevap alamadım.. zalim çocuk.. beni o kadar çok üzüyorsun ki... Ben yine sana hak vermek ve seni her zaman olduğu gibi affetmek çarelerini arıyorum kendimde...

Neden bukadar ayrıyız.. neden hiç göremiyorum seni.. Eminim ki benim seni aradığım kadar, sen beni aramıyorsun...

Ne olur?... Sen de beni, benim sevdiğimin yarısı kadar olsun sevsen... Ben buna da razıyım.., Biraz olsun.. biraz olsun sevdiğini bilsem; ben.. sevgilim... O kadar sevineceğim.. ve okadar çok mesut olacağım ki...

Ben nişanlımdan senin için ayrıldım.. yine senin için beni istiyen, hem de ısrarla istiyen beş talibimi redettim...

Ben senin için herşeyi yaptım... Herşeyi yaparım.. ve herşeyi yapmağa muktedirim...

Beni anladın mı artık.. Biraz olsun anladın mı zalim çocuk?... Öyle ise uzat kollarını da kendimi vereyim onlara... Aç göğsünü, bu çileli başımı dinlendireyim üstünde biraz... Beni artık basit.. sevilmeğe lâyık olmayan bir insan gibi görmiyeceksin değil mi?... Beni seveceksin biraz değil mi?. Söz veriyor musun bana... Benim ilk ve son sevgilim.....

∴

Ümidin Son Nefesi

Eyvah.. işte yine akşam oluyor. . Bu günü de ötekilerin yanına gömmek lâzım... Ümidimin gömüldüğü gibi....

Meyus insanlar öl‥nü ne kadar şiddetle arzu ederler.. o â..da hemen ölüm geliverse ne iyi olur. Fakat nerde.. o ândaki arzular da ötekilerin yanına gitmeğe mahkûm..

Güneş dağın arkasına çekildi .. Bu sabah o doğarken neşemin çekildiği gibi...

Genç kızlar, gayelerinin sukuta uğradığı gün çok mütessir oluyorlar... Gurup insana hüzün veriyor.. içimdeki hüzün büyüyor.. beni yakıyor.... Fakat hayır., neden bukadar teessür.. neşe bunların hepsine galip gelir... Sabahı bekliyeyim.. belki güneşle beraber o doğar.. uyku bütün ıstırapları dindirir...

Genç kızlar.. neşelerini çabuk bulurlar. Çünkü onların ümitleri bir değildir.. biri ölürse diğeri doğar.

Genç kızlar gülmeği, ağlamadan daha çok severler... Güneş çekilirken ufukta kızıllık bıraktı.. benim ümidim de... Gözlerimdeki yaşları bırakarak gidiyor...

Ne fena... Aylardanberi içimde büyüttüğüm neşemin menbaı artık sen de ölüyorsun öyle mi?. Öldün bile.. çok yazık., güneşle ölümün ayni saatta oldu.. fakat o senden daha vefakâr... O, şimdi bize hatıra olarak hoş bir kızıllık bıraktı...

Sen de, gözlerimdeki yaşları bana bıraktın... Bu kadar vefasız olduğunu bilseydim....

Öyle ise uzat kollarını da kendimi vereyim onlara...

∴

İçli Sözler

I — Sevgilim! seni ömrümün sonuna kadar bekleyeceğim.. yalnız sen gelmemezlik etme... Ve giderken beni de kalbinin içinde götür. Yolun açık.. talihin iyi olsun sevgilim... Günlerim yolunu gözlemekle geçecek... Ve sen yine her zaman içimde olacaksın...

II — Sevgiler geçici değil kalbîdir. Fakat ne fayda. bizler kalıcı değiliz.

III — Sensiz geçen her günüm bir azap oluyor bana ... senin hasretinin acısı ıstırapların en büyüğü oldu. Fakat ben bu ıstırabı.. ve acıyı çok seviyorum...

IV — Ben sana kalbimi verdim Sen aklımı da çaldın....

V — Erkeklerin sevgisine inanmayınız... Onlar yalnız arzuları için seviyor görünürler...

VI — Sen sevmemekte devam edebilirsin... Fakat beni sevmekten mennetmeğe ne hakkın var...?

VII — Seni sevmeme imkân yok... Fakat niçin acaba.. Ben sevmeği hem çok sevmeği istiyorum...

VIII — Sevgine bigâne kaldım. Bana inkisar ettin, tuttu... Sevgime bigâne kaldı, ıstırap çektim. Acıların en korkuncu ile kıvrandım... Eminim ki sen bile benim kadar ıstırap ve acı duymadın içinde....

IX — Sen birgün başkasının olabilirsin, ne ziyanı var.., Seni içimden de koparıp alamazlar ya....

XI — Ben sana bütün bir ömür.. ve içli bir sevgi vadettim... Sen benim kesemi yokladın.. ve onu boş bolduğun için beni bıraktın... Hani sevgin ne oldu?. Meğer için kesemden daha boşmuş....

XII — Sevgilim.. yüzünü gördüğüm zaman neden susuyorum... Halbuki senden ayrı kaldığım her zaman.. ve her yerde.. sana o kadar çok şeyler söyliyorum., ve o kadar hoş sözler buluyorum ki...

XIII — Genç kızlar... Sade sevilmek için değil.. sevmek için de severler. Kadınlar.. sevmek için değil.. sevilmek için sever görünürler..

XIX — Değişiklik daima zevklidir.. yalnız sevginin... ve sevgilinin değişmesi insana zevk değil.. ebedî ıstırap kaynağı oluyor...

XV — Gururum ve sevgimle.. her zaman her yerde omuz omuza çarpışan iki dost rakiptir... Fakat daima birincisi ikincisine hakimdir....

XVI — Gurursuz insan.. namussuz kadından daha fazla birşey değildir...

XVII — Seninle okadar doluyum ki sevgilim... Her yerimde, herşeyimde sen varsın... Emin ol ki,. ölürsem., benden en son çıkacak yine (sen) olacaksın...

XVIII— Aşk insanı yükselten en güzel histir.. acının aşkın manasını içlerinde duymayanlara...

XIX — Akşam oldu, gün battı yine.. içim hüzünle dolu... Etrafım boş ve ben yalnızım. Bu yalnızlık içinde yine yalnız değilim.. çünkü sen benim içimdesin...

XX— Seni aldatmak için değil.. mesut etmek için seviyorum.. bana inan... Sevgiler, dünyadaki bütün sevgilerin en temizi, en içlisidir...

XXI— Gözlerim kurudu.. akacak yaşı kalmadı artık... Sen neye yoksun... Nereye gittin sevgili... Sen yoksun biliyorum.. ebedi yuvanda yatıyorsun... Yerin.. göklerin en üstü.. ve en güzeli... Yola çıkarken neden beni de kanadının üstüne almadın.?. Geleceğim.. bir gün muhakkak geleceğim. Seni göklerin en üstünde ve en güzel yerinde bulacağım....

İNCİ HAKKINDA

Yazan:

Zeynel Akkoç.

Bir İran efsanesi şöyle der: «Dünya yaratıldıktan sonra denize düşen ilk yağmur damlaları, bu uçsuz bucaksız suların içinde büyük bir teessüre kapılmışlar. Onların bu halini gören deniz, heyecana gelmiş ve kendilerini mükâfatlandırmak için katılaştırmış; ve onlara kavsıkuzahın bütün renklerini vererek demiş ki: « Siz, kadınların gönüllerini ellerinde tutacağınız için, bütün dünyayı idare edeceksiniz! »

Tabiî incinin efsanesi bu kadarla biter. Asıl dünyayı elinde tutan Japon incisinin hikâyesinde ise, böyle şairane ve mistik bir vasıf yoktur. Burada da mutlaka efsanevî bir taraf aramak istersek Japon incisinin yumurtadan doğduğunu söyleyebiliriz.

***

Toba şehrinde bir lokantacının on bir oğlunun birincisi olan Kokiki Mikimoto, okuma yazma bilmeyen bir zarzavatçı idi. O zamanlarda Japonya, Avrupalılara yeni açılmış ve 1852 de Amerikalı Perry'nin heyeti memlekete girmiş bulunuyordu. Bundan sonra mehtaplı bir gecede bir İngiliz gemisi Toba limanına demir atıyor.

Mikimoto, gemiyi görür görmez öteyeberiye koşarak topladığı bütün yumurtaları bir kayıkla gemiye götürüyor. Bahriyeliler, taze yumurtaları yüksek fiyatla kapışıyorlar. Böylece Mikimoto epeyi para kazanıyor; ve bunu sermaye yaparak o zaman Japonyanın en mühim ticaret limanı olan Yokohama şehrine gidiyor, orada Çinlilerle inci ticareti yapmağa başlıyor.

Üç ay sonra Tobaya dönüyor, ve sedef bulunan yerde inci de bulunabileceğini tahmin ettiği için, sedef toplatmağa koyuluyor. Bir müddet sonra davet etmiş olduğu Yokohama'daki Çinli neccaçlar gelip incileri alıyorlar. O zamandan itibaren Toba şehri Japonyanın inci merkezi oluyor. Artık istikbalin yolunu bulmuş olan Kokiki, en muhterem bir inci tüccarı olmuştu, yoksuzluk ve ihtiyarlık gibi kaygılardan tamamen uzak bulunuyordu. Fakat birdenbire işe sedefden bir Budda karışıyor.

Kokiki, Yokohamada yeni açılmış olan büyük bir sanayi sergisini gezmeğe gidiyor. Sergide gördüğü sedef kabuk içinde bir Buddayı, pek beğendiği için, satın almak istiyor. Fakat sahibi, Buddanın kıymetini bir türlü düşürtmek istemiyor. Nihayet Kokiki, sergiye götürdüğü yüksek değerde üç siyah inciyi vererek Buddayı alıyor.

Buddayı alırken ve daha sonra evde: "Sedef Budda bu kabuk içine nasıl girmiş?„ diye mütemadiyen düşü… İşin içinden çıkamayınca bunun bir mucize olabileceğine hükme… düşünmekten vazgeçiyor. Fakat bi… işi gücü materyalizmi her yerde is… mek ve mucizeleri bozmak olan Ş… kabuğu düşürünce Budda kırılıyo… zık ki, bu Budda camdan yapılm… ve camın üzerine bilinmeyen bir … sedef şekli verilmiş. Zavallı Koki… meden içmeden kesiliyor ve boyu… meseleyi düşünüyor: "Nasıl olmuş… cam parçası kabuk içerisine g… Eğer böyle birşey bir defa tesadüf… muşsa, bir ikinci defa kasten o… mi? Ve olursa nasıl olur?„ Bunu … tirmek için Kokiki birçok âliml… profesörler çağırtıyor.

Bundan sonra ikinci tecrübele… mak için ailesile birlikte Toto K… adasına çekiliyor. Orada binbir t… yaparak ve türlü türlü usullerl… yetiştirmeğe çalışıyor. Çekmedi… şekkat kalmıyor. Bazı günler, büt… zahmetlerin havaya gittiğini gö… ümitleri kırılıyor. Bir gün en iyi… ma arkadaşı olan karısı da ölüy… kat Kokiki, tecrübelerine hiç ara v… den devam ediyor. 1913 de araş… ları zaferle neticeleniyor. Bütü… yaya inci göndermeğe başlıyor. … dünyada birden inci ve ceva… yatları altüst oluyor. İnci tüc… toplanıp Kokiki aleyhine bir da… yorlarsa da Amerikan, Alman, İn… Fransız âlimler bu inciyi tabiî i… farksız buldukları için Kokikiye … riyorlar. Amerika inci tüccarları … karması için kendisinden rica edi…

Kokiki şöyle cevap veriyor: «… kadınların kalplerini şenlendirme… daha ucuz bir fiyatla çok miktar… çıkaracağım.»

Bugün T o b a limanında bi… amele, Kokikinin bulduğu usul… inci beslemekle meşguldur. Bunla… sene ekilir ve biçilir. Mekanik … nayi ile yetiştirilen bu inciler say… Japonya, büyük bir şöhretle b… milyonlarca para kazanıyor. Fazl… çıkarma yüzünden fiyat düşünce… kinin aklına şu kurnazlık gelmiş…

Bahriyeliler, dindar ve mutaass… ka, sedef kabukları ruhlarının isy… tiklerini yaymağa başlıyorlar. B… sonra Kokiki muazzam bir mabe… tırarak, asi sedef kabuklarını y… mak için, temeline 10 milyon inc… duruyor. Böylece incilerin fiyat… düşmesine hiç suya sabuna dok… dan mani oluyor.

Ankara Halkevinde Bir Temsil

Yazan :

SELİM ŞENGÜL

Ankarada günlerce bütün halkı meşgul eden, Türk Maarif Cemiyeti Yenişehir kokul, Orta ve Lise talebelerinin Halke-inde temsil ettikleri 3 perdelik operet ldu. Mevzu şöyleydi :

Hint Okyanusundaki adalardan birinde üyük bir zengin var. Kızı Krizantem'in 5 yaşına basması dolayısile isim günü utlulanıyor. Bir Türk bayı Soyluğ ile aşka bir adanın genci Sosli, o gün Kri-antem'i babası Niçiniçinden istemek üzere elmişlerdir. Krizantemin babası cinlere, erilere inanan bir adam. Adalı genç Sosli, kızın babasına sihirli bir takım yü-ükler vermek suretile onu kazanmıştır. akat kız Türk bayını tercih eder. Bunu Çekemiyen Sosli, Krizantemi elde etmek çin Türk bayının gözü önünden uzaklaş-ırmak.. ve sonra sevgisine malik olmak imidile elindeki sihirli yüzükler sayesinde kızı kaçırır. Bütün ada halkı telâş içinde. Eğer Krizantem bulunmazsa hepsinin kurban gideceği muhakkak. Türk bayını kederli görüyoruz. Fakat bu hilelere karşı açıkgöz olmağa çalışıyor. Ayışığı perisinin yardımı ile Krizantemi bir mağarada bulur ve kurtarır. Sosli ise son oyununu oynamak üzere en büyük ejderini, Niçiniçininin bütün ada halkına Sosliyi bulup bağlamalarını emir verdiği sırada, meydana indirir. Fakat bunda da muvaffak olamaz. Çünki: Ayışığı Ejderin sahte, insan olduğunu meydana çıkarır. Türk bayı da Ayışığının peri filân olmadığını insan ve kızı kaçıran kara kedinin Niçiniçin'nin kâhyası olduğunu ve bütün hilelerin asılsızlığını söyler. Hepsi Türk bayının önünde dize gelip af dilerler. Nihayet Niçiniçin kızını Türk bayı Seyluğa verir; kendisi de dünyada cin, peri, ifrit, ejder olmadığına inanır. Ayışığı elindeki ayı Bay Soyluğa, Niçiniçin de yıldızı Krizanteme verirler. Şimalde sahnede ay - yıldız teşkil edilerek Türk bayı Soyluğ ile Niçiniçinin kızı Krizantem halkın şarkıları arasından uğurlanırlar.

Bu eseri lisanımıza «Kinq Proctor» dan adapte eden ve millileştiren, şimdiye kadar sahnemiz için «Salome» gibi, Shakespeare'-den «Yaz Ortasında Bir Gecelik Rüya» ve «Venedikli Tacir» gibi çok kıymetli eserler veren Nurettin Sevimdir. Bilhassa Ayışığı operetini millileştirmekteki orjinalliği, eski ananelerimize uyması ve çocuk terbiyesi bakımından ayrıca esere kıymet kazandırmıştır. Hatta okadar ki bize Moliére'i tanıtan Ahmet Vefik paşa derecesinde, müellifinden ziyade adaptesinde muvaffak olmuş dense pek mübalâğa edilmiş olmaz zannederim.

Müzik ve sahneye konuş itibarile de noksansızdı. Figüranların bile gülüşleri, iç çekişleri yersiz değildi. Niçiniçin rolünde Kâmuran Erses ve Krizantem de Ayşe Tör, ses bakımından da her ikisi güzeldi. Bürhan Çeltik Soyluğ rolünde bir Türk bayı tipini hareket ve onör itibariyle de yaşattı, Beyhan Ergene Ayışığı kadar temiz ve parlaktı. Kâhya ve Sosli rollerinde Ümit Felek, Nazif çok muvaffak oldular.

Ankara Halkevinde oynanan (Ayışığı) operetinden üç tablô.

Ayışığı opereti bir profesyonel trup tarafından temsil edilmiş olsaydı belki daha çok iyi oynanırdı. Fakat amatörlerin bilhassa talebelerin danslarda yeknesak hareketleri, koroların pürüssüz, muhtelif sesler üzerinde şarkılarında alkışlanmaları daha çok zevk verici değil midir?

Diğerli okul direktörü Hasip Ahmet Aytuna, talebelerinin muvaffak oluşu ile burada tebrik edilmeğe değer.

Bu yazımla size Ayışığı operetini seyrederken duyduğum zevki anlattığımı hiç zannetmiyorum.

Yalnız bir üçüncü defa daha seyredemediğim için bir noksanlık hissettiğimi yazsam bilmem inanır mısınız?.

***

Birçok vilâyetlerimizde vakit vakit talebelerimizin temsil ettikleri piyesler ve operetler içinde rollerinde cidden muvaffak olanlar pekçoktur. Okuduklarını iyi duyan, duyduklarını da güzelce canlandıran bu genç istidatlar, ne yazık ki kaybolup gidiyorlar.

Maarif Vekâletimiz, idaresi altındaki Orta okul ve Liselerde ras'anacak bu kabil istidatlardan, millî tiyatro ve operamızı kurmak, zenginleştirmek için bir istifade çaresi bulamaz mı ?

Söz bu kerteye gelince hatıra daha neler gelmiyor :

1 — Mekteplerde oynatılacak piyes ve operetler cihetinden pek fakiriz. Maarif Vekâleti yazıcılar arasında her sene müsabaka'ar tertip ederek, enaz 100 eser satın alıp bastırmalıdır. Bu eserlerin İlkokul, Orta ve Lisele re göre yazılmış olmaları şarttır.

2 — Halkevlerinde oynatılmak üzere terbiyevî, içtimaî, tarihî ve bilhassa Kurtuluş Savaşı ile büyük devrimimizi canlandıran piyesler, operetler yazdırılmalıdır. Bunlardı muvaffak olanlara derecelerine göre mükâfatlar verilmeli ve eserleri derhal bütün Halkevleri gösterit kollarına dağıtılmalıdır.

3 — Ankara veya İstanbulda teşkil olunacak bir Uzmanlar Heyeti, bütün vilâyetleri dolaşmalı; Halkevlerinde toplantılar yaparak bu piyeslerin ne yolda temsil olunacaklarına dair azalara direktif vermelidirler.

4 — Millî tiyatro ve operamızı birân önce korumalıyız. Bu büyük iş başarılır başarılmaz gerek okullarda, gerek Halkevlerinde belirecek kabiliyetleri derhal oraya göndermeli, orada bu istidatların terakki ve inkişafları temin olunmalıdır.

Bu suretle yapılacak sistemli ve programlı bir çalışma ile, pekaz bir zamanda tiyatro ve operamızın en mütekâmil bir dereceye erişeceğine hiç şüphemiz olmasın!

BÜYÜK OPERALAR: FAUST

Faust'ın edebî tarihi çok eskidir. Hıristiyanlıkdan önceki hikâyelerde bu mevzua tesadüf edildiği gibi, Ortaçağın zaten pek sönük olan edebî hayatını teşkil eden eserlerin de çoğu Faust'ın muhtelif variyasyonlarıdır. Faust, sihirbaz bir âlime verilen bir isimdir. Herhangi bir ihtirasını tatmin için ruhunu şeytana satan ve bu suretle fevkalâde başarılar elde etmeğe muvaffak olan bu gibi sihirbaz âlimlerin maceraları birçok muharrirlere mevzu olmuştur. Ortaçağlarda, hayatta sivrilen, kendilerini gösteren insanların, meselâ bir heykeltraşın, bir ressamın, mühendisin veya mimarın muhakkak şeytandan kuvvet aldığını iddia ederlerdi. Zerdüşt, Demokrit, Virgil ve diğer bazı filezoflar hakkında da böyle zanlarda bulunanlar olmuştu. Hattâ altıncı asırda yaşıyan Siraküza'lı âlim Theophilos'un ruhunu şeytana satarak, ölünce cehenneme düştüğü ve ancak Meryemin yardımıyle ateşlerin içinden kurtarıldığını kaydeden vesikalar vardır. Çünkü o zaman halkın ekseriyeti cahildi.. Yenilikleri, fevkalâde hâdiseleri ve buluşları mantıkî bir düşünüşle kabul etmeğe hazır değildiler. Bu cehalet, batıl itikatlar ile birleşince, Faust efsanesi ortaya çıkmıştır.

Bu efsane, ilk matbu şeklini, 1587 senesinde Frankfurt'ta, Spiess isminde bir Alman muharririnin kitabında buldu. Bir sene sonra Faust, manzum olarak ve İngilizce neşredildi. 1593 de meşhur İngiliz tiyatro muharrirlerinden Christopher Marlove (Doktor Faustus) isimli piyesini yazdı.

Artık Faust, şairlerin ve muharrirlerin pek gözde bir karakteri olmuştu.

On sekizinci asrın nihayetinde, Göte, hayat hakkındaki felsefesini izah için bu mevzudan istifade etmeği tasarladı. Bu tasavvur, dâhi Alman şairinin zihnini bütün bir ömür uzunluğunca, ilk gençliğinden ölümüne kadar, işgal etti. Göte, bu efsaneyi, çocukken seyrettiği kukla oyunlarından öğrenmişti.

İşte, Fransız bestekârlarından Gounod'a (Guno) dünyanın en meşhur operalarından birini bestelemek için Göte'nin dramatik manzumesi ilham vermiştir.

Gounod, 1856 da Jules Barbier [ve] Michel Corrè isminde iki Fransız muharriri ile görüşerek bir opera yazmak ist[e]diğini, mevzu olarak ta Göte'nin Faustu[nu] seçtiğini de söyledi. Bu iki muharrir, operada, Göte'nin tekmil piyesini değil anca[k] piyesin bir parçasını teşkil eden aşk me[ra]kabesini, esas mevzu olarak kullandılar. Esasen bu kısım, yani Gretchen ile Faust'un biribirlerine karşı duydukları aşk, t[a]mamiyle, Göte'nin icat ve ilâvesidir. Diğer Faust efsanelerinde böyle bir aşk hikâyesi yoktur. Fransız muharrirleri (Gretchen) ismini Margrit'e çevirerek ve diğ[er] bazı ufak tefek değişiklikler yaparak, b[ir] piyes vücude getirdiler.

Gounod'nun bu meşhur operası ilk defa olarak, Pariste, 1859 senesinde (Theatre Lyrique) de temsil edildi. İlk gecede kazandığı muvaffakiyet, on sene sonr[a]

ırlarından Gouno
en meşhur opera
k için Göte'nin
ıam vermiştir.
Jules Barbier
iki Fransız muh
opera yazmak is
Göte'nin Faust
iki muharrir, op
iyesini değil anca
şkil eden aşk me
olarak kullandıla
Gretchen ile Faus
luydukları aşk, t
ve ilâvesidir. D
böyle bir aşk h
nuharrirleri (Gre
evirerek ve diğ
kler yaparak, b
şhur operası i
1859 senesind
nsil edildi. İlk g
yet, on sene sonr

S T

irand Opéra) da sahneye konduğu zaman isbütün sağlamlaştı. O zamandanberi, Paste hiçbir opera Faust kadar popüler mamıştır.

Faust operası, Göte'nin manzum piyende olduğu gibi, ilk sahnesinde doktor ust'un çalışma odasını gösterir. İhtiyar lezof, tabiatın ve onu yaratanın esrarını özmeğe senelerce semeresiz bir şekilde lışmaktan artık usanmıştır; ölmek ister. ütün geceyi çalışma odasında geçirmiş-. Şafak atarken, elinde bir bardak zerle sabahı selâmlar: Bu, onun son günüir.. Ve bu son günün şerefine o, bir bark zehir içecektir.

Tam kadehi dudaklarına götüreceği sıda evinin önünden geçen bir genç kız afilesinin sesleri odayı doldurur: Bu, şen ayat dolu bir şarkıdır; yaşamanın tadınan, sevmekten, tabiatın güzelliklerinden ahseder.

Faust'un eli, garip, anlaşılmaz bir sebeple titrer, fakat kadehi tekrar dudaklarıa kaldırır ve yine durur:

Tarlalarına giden çiftçiler, yüksek ses-, Allaha, kendilerine bahşettiği güzelliklerden dolayı şükranlarını söylerler. Bu esler meyus felezofu büsbütün deli eder. Dua, ona ne gibi bir fayda temin edebirdi? Gençliği, aşkı, imanı, geri getirebir miydi? Hayır, o halde, yeryüzündeki ütün iyi şeylere lânet olsun!.. Dünyevî evkler, zenginlik, her çeşit cazibeler, aşk üyaları, mücadelenin vahşî zevki, saadet lim, din, dualar, iman, ve hepsinden üsün, insanlara o fevkalâde tahammülü ven sabra, hepsine lânet olsun.

Nihayet, Faust, şeytanı yardımına çarırır.

Mefistofeles (Şeytan) bir süvari şekinde belirerek, bu çağrıya cevap verir. Şeytanın tavrı ve konuşması Faust'un sinirine dokunur:

— Çekil karşımdan, der, şimdi çık buradan!

Fakat şeytan, Faust'un arzusunun ne olduğunu öğrenmeden oradan uzaklaşmaz. Nedir isteği? Altın mı, şöhret mi, kuvvet mi? Hangisini isterse, derhal arzusu yerine getirilecek.

Faust'un istediği şey, bunların hiçbiri değildir. O, gençlik istiyor.. Arzuları, zevkleri, ihtirasları ve kudretleriyle bütün bir gençlik! Mefistofeles, hepsini temin edeceğini vadeder ve Faust'un mütereddit kaldığını görünce, onun gözlerinin önüne Margarit'in tezgâh önünde iş işliyen hayalini canlandırarak, arzusunu körükler. Faust derhal mukaveleyi imzalar: Yeryüzünde şeytan, Fausta hizmet edecektir, yerin altında ise, vazifeler değişerek Faust şeytanın hizmetkârı olacaktır.

O ânda, hayatından usanmış, ihtiyar ve yorgun profesör, canlı, sabırsız bir ihtiras ve kuvvet sahibi genç bir adam oluvermiştir.

Şeytan, Faustu maceradan maceraya sürüklemekte hiç gecikmez. İlkönce Ortaçoğlu bir kasabada bir panayır yerine götürür: Orada, içkiye kasideler okuyan kalebeler, fethettikleri kadın kalblerinden bahseden askerler, erkeklerle şakalaşan

Çeviren .

İLHAN S. TANAR

kızlar, kadınlar, çılgın bir müzik.. Sarhoş ve durmayıp konuşan, gülen, haykıran coşkun bir kalabalığın içinde, Faust'un başı döner. O esnada, Valentin isminde bir delikanlı askere gitmek üzeredir, kızkardeşi Margarit'i, Siebel isminde bir köylünün himayesine bırakır. Artık Faust ta kalabalığa karışarak eğlenmeğe başlar. Bir şarkı söylemeği teklif eder: «Altınbuzağı» şarkısına başlar, nekaratı halk ta beraber söyler.

Faust, şarkı bitince kadehini halka doğru kaldırır:

— Margrit'in şerefine!

Valentin, bunu kızkardeşine karşı bir tecavüz, bir hakaret telâkki eder: «Ne demek istiyor bu çılgın şarkıcı? Tanımadığı bir genç kızın şerefine kadeh kaldırmak ne demek?.» Kılıcını çekerek Faust'un üzerine hücum eder. Fakat, şeytan Mefistofeles, Faust'un etrafını sihirli bir daire ile çevirmiştir. Kılıç bu daireye girince ortasından bölünerek iki parça olur. Şimdi, ahali, o gün birdenbire aralarına karışan bu yabancıdan ürkmeğe başlamışlardır.

Kim bu garip adam? Evliya mı, şeytan mı? Yoksa kendilerini aldatmağa gelen bir büyücü mü? Herkes bir köşeye büzülür, şen sesler diner, şarkılar kesilir. Halk, çalgıcıların çalmakta devam ettikleri bir valse ayak uydurarak, ikişer ikişer meydandan çekilirler. Margrit te evine gitmek üzere ayrılırken, Faust kendisine refakat etmeği teklif eder ve kolunu uzatır. Margrit kabul etmez. Faust, bir kere hayalinde gördüğü ve şimdi de hakikat olup karşısında duran kıza deli gibi âşıktır.

Şeytan, Faust'un aşkıyle alay ederek bu şaşkın âşığa yol göstermeği vadeder. Faust'le birlikte, Margrit'in oturduğu evin etrafını çeviren bahçeye giderler.

Köylü Siebel de biraz önce o bahçeye girmiş ve sevgilisi Margrit'in iş masası üzerine bir demet çiçek bırakarak çekilmiştir. Şeytan, Fausta o çiçekleri gösterir ve aynı masanın üzerine bir çekmece dolusu mücevher koyar.

Biraz sonra, Margrit bahçeye çıkarak, her zaman iş işlediği masaya yaklaşır ve hayretle elmas dolu çekmeceyi görür. Elmasları takarak hayran hayran kendisini seyre dalar. Ve o gün, panayır yerinde konuştuğu yakışıklı adamın kim olduğundan bahseden bir şarkı söylemeğe başlar. (Bu elmas valsi - Air des bifau) çok meşhurdur. Bu esnada, dedikoducu komşularından Marta isminde bir kadın gelerek, genç kıza, elmasların bir perestişkârı tarafından gönderildiğini söyler. Biraz sonra Faust ve Mefistofeles içeri girerler. Şeytan, Marta'yı oradan uzaklaştırır. Margrit ile Faust biribirlerine aşklarını itiraf edip, ertesi günü tekrar buluşmak vadiyle ayrılmak üzere iken, şeytan yine ortaya çıkar ve Faust'e genç kızı işaret eder:

— Sen, bu kadar güzel bir kızı, taze aşkının vecdiyle yarı baygın olan sevgilini, bırakıp çekiliyorsun, öyle mi?

Faust, oradan uzaklaşacağı esnada bu sözlerin tesiriyle geri döner, Margrit'in üzerine atılır. Genç kız teslim olur.

Ertesi sahne, Margrit'in odasını gösterir. Artık, iğfal edilmiş bir kız olan Margrit'den, Siebel ismindeki köylüden başka herkes yüz çevirmiştir. Genç kızı seven Siebel, onu teselli eder. Bütün şehirde Margrit'e dair fena dedikodular çalkanmaktadır. Bu sözler, askerden dönen Valentin'in de kulağına gider; ve delikanlı kardeşinin namusunu temizlemek için derhal Faust ile karşılaşır. Çarpışırlar. Şeytan Mefistofeles'in mahirane manevraları yüzünden Valentin, ölümüne sebep olan kızkardeşine lânet ederek can verir.

Margrit, ibadetten teselli umar, fakat şeytan ona bile karışmaktadır; dualarının arasında münasebetsiz şarkılar söyler.

Son sahneler. Meyus Margrit, çocuğunu öldürmüştür. Şimdi hapishanedeki hücresindeki saman yığınlarının üzerinde kıvranarak, hakkında verilecek son hükmü bekler. Faust içeri girerek, onu, beraber kaçmaları için kandırmağa çalışır; fakat Margrit, aklını muvazenesini kaybetmiştir; yalnız ilk buluştukları panayır yerini, bahçede biribirlerine aşklarını itiraf edişlerini hatırlar. Âşıkının yanında şeytanı görünce dehşetle başını avuçlarının içinde alır ve derin bir nedamet ve ıstırap içinde Allahtan af talep eder. Daha mahkeme kararı gelmeden önce, manevî azabının tesiriyle, cansız olarak yere yıkılır. Şeytan «melûun» diye bağırır, fakat yüksekten gelen bir ses bunu nakzeder: Margrit'in ruhu kurtulmuştur. İlâhî sesler dualar okurken, melekler Margrit'in ruhunu gökyüzüne çıkarırlar.

İZMİR - KARATAŞ BİÇKİ YURDU

(Tarık bin Zeyyad)ı açtı ve okudu :
(Zalim bir hükümdarın sebebi felâketi)
Bu ne ? diye bağırdı.
Soğukkanlılıkla :
— Hiç. dedim. O :
— Siz çıldırdınız mı be kadın?..

* * *

Saat 9.

Karataş Biçkiyurdunda, gayet güzel bir odada oturmaktayım. Burası o kadar ince döşenmiş ki.. kendine mahsus bir hususiyeti var. Bayan Direktör :

— Lütfen hangi mecmuanın muharriri olduğunuzu ve isminizi öğrenebilir miyim? diye soruyor :

Kendimi takdim ediyorum.

— Cahit Ulucenk; «Yarım Ay».

— Müşerref oldum. Benim ismim Ruhsar Hüsnü.

— Teşekkür ederim.

Bayan direktör :

— Bilhassa, diyor, «Yarım Ay» mecmuanız çok hoşuma gidiyor. Derginizde ekseriyet, bayan muharrirlerdedir. Onların içli, hisli, lirik yazıları benim değil, bütün Türk kadınlığının okuma zevkini okşuyor. Bilhassa diyebilirim ki.. Mükerrem Kâmil Su, Cahit Uçuk, Muazzez Tahsin, İlhan S. Tanar, Emine Ortaç yerli Türk romancılığını, hihâyeciliğini parlatacak eserler sunuyorlar.

Biraz susuyoruz. Hava pek sıcak; Bayan direktör kalkıyor, odanın penceresini açıyor; ve diyor :

— Deniz.. Evet, deniz bize hayat veriyor.

Yazan :

Cahit Ulucenk

◆

— Denizden hoşlanır mısınız?

— Hiç çıkmadığımı söylersem inanır mısınız, bilmem!..

Gözlerimizi engin mavi berrak suya dikiyoruz. Hayalet, beyaz köpüklü dalgalar arasında (Yeni kaleye) kadar uzuyor. İçerde odalarda çalışanlar var; hafif ince kız sesleri, dalgaların kayalara çarpan ahenkleriyle beraber kulağıma kadar geliyor... Denizin bu fışıltıları, kendine hâs musikisi arasında hayatlarını geçirenlere ne mutlu. Tam yeri, diyorum. Şiir kadar tatlı bir bina, bu bina altında denizin sihirli sesine hayallerini kaptıran genç kızlar.. Bu düşüncelerden silkiniyorum, gözlerimi bayan direktöre çevirerek ilk sualimi soruyorum :

— Bu yurdun kuruluşu ve tarihi? Hayatınız..

O, ânî bir sual karşısında kalınca, evvelâ dudaklarında ince tebessüm çizgileri beliriyor ve sonra gülüyor :

— Demek ki yorgunluğunuz geçti?.

— Yorulmadım ki..

— Herhalde uzak yerden geldiniz?

— . . . . .

Tam bu sırada kahveler geliyor. Ortalığı bir duman kaplıyor, içiyoruz ve o, suallerime cevap veriyor :

— 1926 da.. Hayatıma gelince.. Benim mi? Benim hayatım roman kadar heyecanlı.. serüvenler kadar meraklıdır. Bu[...] tan aşağıya anlatmağa ne benim [...] müsait, ve ne de sizin mecmuanızın [...] istiabisi..

Sonra gözleri parıldıyor, elini [...] götürüyor :

— Mamafih size roman mevzu[...] lecek kadar uzun olan hayatımın e[...] canlı taraflarını anlatmadan geçemiye[...] Bu vakalar benim başımdan geçtiği[...] şerefi de bana düşmek lâzım gelirke[...] kendime maletmiyeceğim. O şere[...] gibi damarlarında Türk kanı taşıyan [...] ulusumuzun bayanlarına ayrı ayrı [...] Bu kahramanlıklarla onlar da ayrı a[...] rur ve iftihar duyabilirler.

Bu sözlerini bitirdikten sonra, [...] kıvılcımlanmış, alnında bir iki buruş[...] sıl olmtştu. Sonra mevzuuna döne[...] vamla :

— Evet, dedi. Genç bir kızdım. [...] silimi yapmış bir öğretmen olmuştu[...] Manisaya tayin ettiler. Muhitimde [...] zamanda kendimi tanıttım. O kad[...] şıyor, talebelerim üzerine titriyord[...] Size burada izah edemiyeceğim. [...] manda bu çalışmanın semeresini g[...] Direktörlüğe terfi ettim. Fakat... [...] acı !.. İşte o zamanlar müstevli [...] İzmiri almışlar, Manisaya doğru g[...] lardı. Şunu size temin edebilirim k[...] man geliyor diye hiç kimse yerind[...] pırdamadı. Herkes işi gücüyle uğ[...] çalışıyordu. Gayet soğukkanlı harek[...] yorduk. Hatta umumî hükümet mü[...] leri faaliyetlerini devam ettiriyorlard[...] man Manisayı da almıştı. Zaten hiçb[...] kavemete maruz kalmıyorduk ki.. A[...] yıllar geçti. Benim çalışmam deva[...] yordu. Bir gün değil ki bu.. istilâ, [...] doğrusu boyunduruk canımızı sıkıyor[...] aşlarımızı alamıyorduk. Öteki okul [...] menleri grev ilân etmişler, işlerini [...] mışlardı. Yalnız (350) talebemle be[...] rulan çalışmayı biraz dahi sekteye [...] mıyordum. Okul arkadaşlarım bir[...] toplanmışlar, beni bekliyorlardı. Ya[...] gittim. Onlar hep birden :

— Aç olarak çalışmıyacağız. (C[...] İslâmiyeden) aylıklarımız gelmiyor?.. [...] ler.

Hakikaten müşkül vaziyette kal[...] Onlara :

— Bana bu gece müsaade verin[...] yarın bir cevap vereyim. Diye rica[...] O gece.. ah.. o geceyi.. nasıl geçir[...] bilmem. Okuldan doğru eve gittim, [...] mi yatağa attım. Öğretmen olduğu[...]

Direktör Ruhsar Hüsnü

Yazıcımız

Direktör Ruhsar Yarım Ay okurken

Öğretmenler talebeleriyle bir arada
(Soldan sağa doğru: Örgü Öğretmeni Meki, Dikiş: Şaziye, Boya: Neşet, Direktör: Ruhsar; Ressam: İlhami, Mümeyyiz: Nazime, Mümeyyiz: Nigâr, Çiçek Öğretmeni: Fatma)

Direktör Ruhsar Yavrusuyle

başımda beyaz bir örtü, üzerimde çarşaf vardı. O vaziyette sabaha kadar uyuyamadım. Neler düşünmüyordum ki.. İmkânı yok müspet hiçbir çare bulamıyordum. Çıldırıyordum. Sabah olduğunu anlayınca hemen yerimden zıpladım. Kalkınca aklıma makul bir fikir gelmesin mi?.. Aman yarabbi!..

Müsamere!...

Müsamere verip arkadaşlarımın aylıklarını temin edecektim. Zaten giyiniktim, doğru okula koştum. Arkadaşlarıma bu düşünceyi söyledim, Onlar da memnuniyetle kabul ettiler. Söz birliği yaptık. Hepimiz çalışacaktık. Bu suretle okulun kapanmasını kurtardım. Hem tedrisata devam ediyor, hem de müsamere hazırlıklarına çalışıyorduk. Günlerden bir gün..

Okulumuzu teftişe «Vafidalyis» isminde müstevli subaylarından bir müfettiş gelmişti. O gün bütün okulu inceden inceye tetkik edip araştırdı. Akşam giderken bir fırsatını bulup yanıma yaklaştı ve :

— Direktirist, dedi. Çok memnunum sizden. Yalnız sizinle görüşebilir miyim?

Ben hiç ses çıkarmadım. O tekrar :

— Yarın sizi (. . . .) orada beklerim. dedi, çıkıp gitti. Ben de arkasından, çarşafımı giyip Cemaatı İslâmiye müdürüne gittim. Yana yakıla bütün vaziyeti anlattım. Yarın, dediği yerde buluşmağa gideyim mi? diye sordum. Onlar: «başka bir yol olmadığını, mecburî olarak buluşmak lâzım» geldiğini söylediler.

Ertesi gün gidiyorum. O kadar heyecanlıyım ki.. Fakat asla kadınlık izzetinefsimi ayaklar altına almıyarak.. Türk kadını ve münevver olduğumu, ondan korkmadığımı göstermek için gidiyorum. Vafidalyis beni bekliyordu. İlk defa şöyle söze başladı :

— İzmirin Fevkalâde Komiseri (İstiryadis), size sureti mahsusada selâmını götürmem için beni memur etti.

— Teşekkür ederim, dedim.

— Peki, dedi, İstiryadis soruyor: Manisada bütün müesseseler kapatıldığı halde, Direktirist Ruhsar niçin okulu kapatmıyor? Aylık kesildi. Aç ve bütün ıstıraplara göğüs gererek niçin çalışıyor? Onu takdir etmiyenlere ne borcu vardır? Biz sizi İzmire alacağız. Orada daha çok bir maaşla saadet ve refah içinde yaşayacaksınız. Burada vatandaşlarınız sıkıntı çekerken, saadet içinde yaşamak ne mutlu..

Bu ne küstahlıktı. Onlar da bunun böyle olduğunu biliyorlardı, kasten benim şahdamarıma basıyorlardı. Fakat gene söylemekten çekinmiyorlardı. Bağırdım :

— Hayır! dedim. Ben 350 çocuğumla ölünceye kadar çalışacağım. Sefaletle pençeleşeceğim. Onu yenmeğe çalışarak, ulusal, vicdanî vazifemi yapacağım. Şeref ve namusumu kimseye çiğnetmem. Çünkü bir kelime ile söyliyebilirim ki ben bir Türk kadınıyım.

Muhatabım, âdeta o günleri tekrardan yaşıyormuş gibi, bağırıyor, heyecanlanıyordu. Bir müddet sustu.. denizin hafif fısıltısı benliğimizi okşadı. Ben de susuyordum, o tekrar söze başladı :

— Müsamere hazırlıkları epeyi ilerlemişti. Biletleri satışa çıkarmıştık. İki tane bilete ihtiyacı olanlar 4, 5 tane alıyordu. Bize maddî yardımdan çekinmiyorlardı.

Çünkü onlar da Türktü.

Müsameremize bir hafta kalmıştı. Rolleri muvaffakiyetle başarabilecek bir vaziyete gelmiştik. Dekorlar hazırlanmıştı. Seçtiğim piyeslerin en başında «Tarık bin Zeyyad» vardı; ondan sonra (Ölen İzmir). Bir gün gene Vafidalyis gelmişti. Bana sordu :

— Müsamere yapacakmışsınız.. doğru mu?

— Evet, dedim. Ondan hükümetinizin de haberi var.

O, bana yan yan baktı :

— Bana oynayacağınız piyesleri gösterir misiniz?

Hiç tereddüt etmeden, korkmadan eserleri ona verdim. Türk kızları daima açık görüşlü, yılmaz bir unsurdur. Düşmanından, vatanında oynıyacağı piyesleri saklayamaz. O, Tarık bin Zeyyadı evirdi, çevirdi ve baş sayfayı açtı, okudu :

«Zalim bir hükümdarın sebebi felâketi» Bu ne diye bağırdı. Sğukkanlılıkla :

— Hiç! dedim. O:

— Siz çıldırdınız mı be kadın?.. Bu ne demek bizi, bizi mi kastediyorsunuz?..

— Yok, dedim. Sukut eden bir hükümdarı.

— Nasrettin Hocanın hikâyelerini oynıyamaz mıydınız ?.

— . . . .

Tekrar o :

— Bak kadın sana söylüyorum!. Oynıyacağınız piyeste Bayrağa ait tırnak kadar bir kırmızı, Vatana ait tek bir kelime işitilirse soluğu Avarofta [1] alırsın!.. di-

[1] Yunan harp gemisi.

Arkası 24 üncü sayfada

SPOR

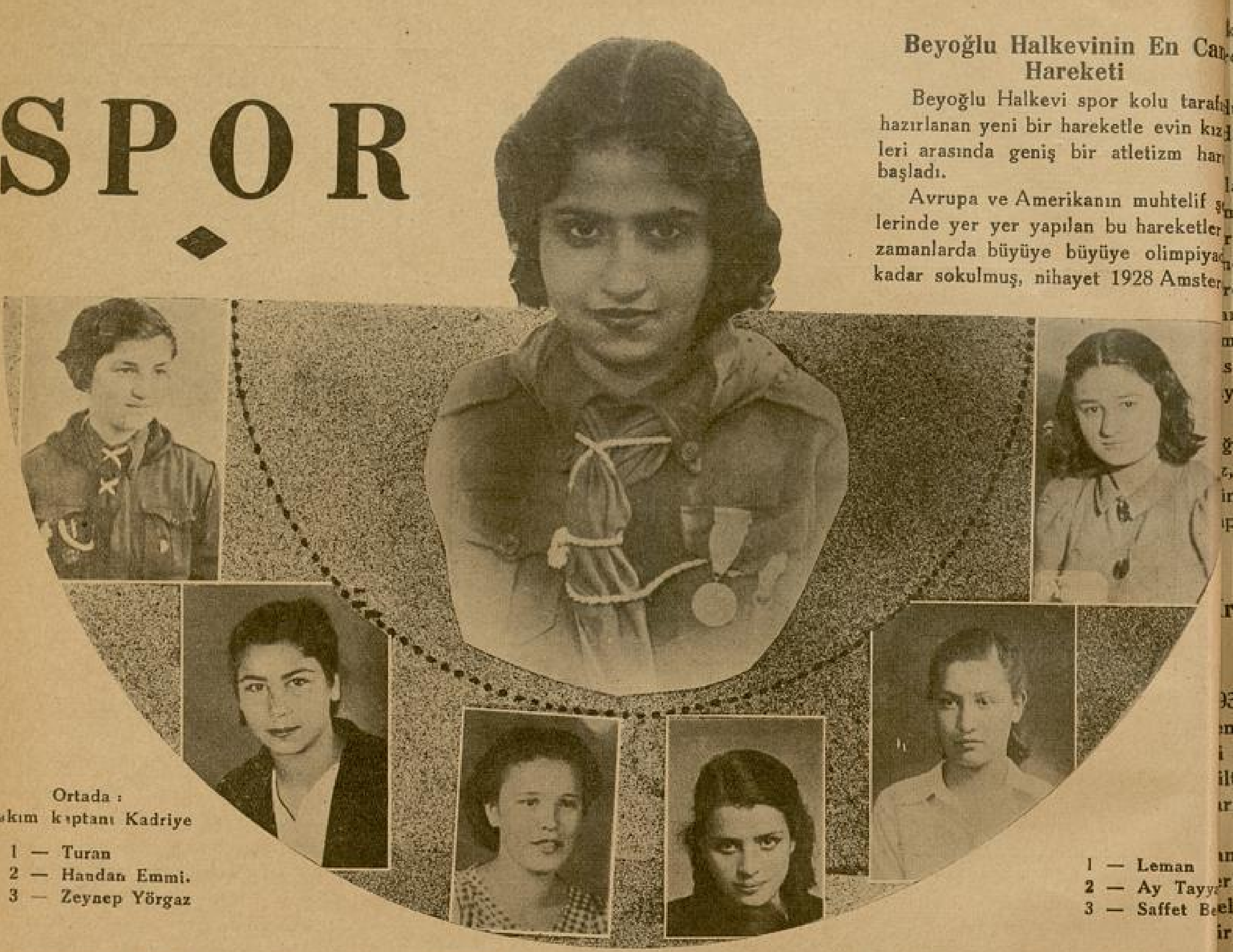

Ortada:
Takım kaptanı Kadriye

1 — Turan
2 — Handan Emmi.
3 — Zeynep Yörgaz

1 — Leman
2 — Ay Tayy
3 — Saffet B

Fenerbahçe, Millî Küme Birincisi Oldu

Futbol Federasyonunun memlekette ilk defa tatbik ettiği "Millî Küme„ maçları beş aylık mütemadî bir hareketten sonra Fenerbahçenin birinciliği, Galatasarayın ikinciliği, Beşiktaşın da üçüncülüğü ile sona erdi.

Martta başlıyan Millî Küme oyunlarından, Temmuzun onuna kadar devam eden müddet zarfında birincilik için elinden gelen bütün kuvveti sarfetmiş bulunan Güneş, Ankaragücü, Ankara Gençlerbirliği ile İzmirin Doğanspor ve Üçok klüplerinin bu sahada gösterdikleri gayret ve sarfettikleri kuvveti de futbolümüz namına şükranla kaydetmek lâzımdır.

Klüplerimiz Millî Kümenin tahakkuku ve neticesi için nasıl çalışıp gayret sarfetlerse, Futbol Federasyonu da bu hususta kendisinden beklenilen bütün bir hüsnü niyeti göstermiş, klüplere icap eden yardımları yapmakta birân tereddüt etmemiştir.

Millî Küme maçlarının sona erdiği şu günlerde, ikinci Millî Küme maçının başlamasından evvel, bu sahada büyük bir noksan olarak gözümüze batan temennileri yazmağı da yine futbolümüzün selâmeti namına faideli buluyoruz:

Millî Küme maçlarının başından sonuna kadar en küçük bir fedakârlıktan çekinmeyen klüblerimizin, bu sahadaki en büyük dertlerinden biri hiç şüphe yok ki şampiyona üzerinde ciddî bir rol oynıyan «Hakem» meselesidir.

İstanbulda, Ankarada, İzmirde yapılan muhtelif maçlarda bütün klüblerin yekâvaz ile hakem derdi üzerinde birleştikleri, maçların devamı müddetince hergün zihinleri altüst eden acı ve ciddî bir derd olmuştur.

Bu dert Millî Kümenin son maçında o kadar acı bir şekilde tecelli etmiştir ki, Fenerbahçenin şampiyonluğu üzerinde pek büyük bir rolü olan maçta hakem iki taraftan birine mensup olduğu halde, bu maçı Fenerbahçe lehine, kendi klübü aleyhine iki penaltı vermek suretile idare etmek gibi bir hata şaheseri işlemiş, neticede Fenerbahçe şampiyon olmuş, o hakem de günlerce gazetelerin acı ve pek haklı olarak yazılan sert neşriyatından kurtulamamıştır.

Bu seneki maçlar bize hakem derdinin kat'iyyen halledilmesi icap ettiğini, pek açık bir surette göstermiş ve isbat etmiştir!..

Beyoğlu Halkevinin En Ca[...] Hareketi

Beyoğlu Halkevi spor kolu taraf[...] hazırlanan yeni bir hareketle evin kız[...] leri arasında geniş bir atletizm har[...] başladı.

Avrupa ve Amerikanın muhtelif [...] lerinde yer yer yapılan bu hareketler [...] zamanlarda büyüye büyüye olimpiya[...] kadar sokulmuş, nihayet 1928 Amster[...] Olimpiyadında programa ilâve edilen k[...] musabakası 1932 de Los Ancelosta [...] daha genişlemiş, geçen sene Berlinde [...] pılan On birinci Olimpiyadda kızlar ar[...] daki musabaka heyecandan ortalığı [...] bullak etmişti...

Olimpiyat oyunlarına sokulacak k[...] her tarafta geniş bir faaliyet başladığı [...] sıralarda, Beyoğlu Halkevinin attığı [...] üzerinde dikkatle durmak lâzımdır. [...] çapta yapılmağa başlamış olan bu hare[...] bugünkü şeklile bize ilerisi için bü[...] ümidler vermiş; yarın daha kuvvetli [...] halde memleketin şu veya bu köşe[...] buradan kolayca yayılmağa bir vesile [...] kil etmiş bulunmaktadır.

İlk antrede yirmiden fazla meraklı [...] layan yeni atletizm hareketi, muhtelif [...] safelerde çalışan atletleri bir araya [...] kadar çabuk topladığı içindir ki, bu[...] ilerisi hakkındaki düşüncelerimizi k[...] ve rahat yazmağa bizi mecbur etti.

Bulundukları okullarda haftanın m[...] yen gün ve saatinde yapılan beden [...] reketlerile atletizm sahasındaki büyük [...] hazır ve alışık olan vücudları, 100 m[...] nin hareket hattında uzun boylu u[...] mağı icap ettirmedi.

Aralarında hareket hattını, bütün [...] luğuna rağmen o kadar kolay ve r[...]

...evinin En Ca...
...reketi

...i spor kolu taraf...
...hareketle evin kız...
...bir atletizm har...
...rikanın muhtelif...
...ılan bu hareketler...
...büyüye olimpiya...
...ayet 1928 Amster...

1 — Leman
2 — Ay Tayy...
3 — Saffet B...

...ma ilâve edilen k...
...Los Ancelosta b...
...en sene Berlinde...
...ıiyadda kızlar ara...
...zandan ortalığı...
...ına sokulacak ka...
...faaliyet başladığı...
...alkevinin attığı...
...rmak lâzımdır. U...
...mış olan bu hare...
...ilerisi için bü...
...n daha kuvvetli...
...veya bu köşe...
...lmağa bir vesile...
...ır.
...en fazla meraklı...
...reketi, muhtelif...
...tleri bir araya...
...ı içindir ki, bu...
...şüncelerimizi k...
...mecbur etti.
...arda haftanın m...
...yapılan beden...
...asındaki büyük e...
...ücudları, 100 m...
...uzun boylu u...
...hattını, bütün...
...ar kolay ve r...

...kedenler var ki, senelerce bu işe emek ...diklerini sanmak lâzımdır.

800 metrelik yarışı gözlerimizin alışık ...luğu gidişle başlayıp bitirebilenleri bu...la teker teker saymak işten bile değildir. Ufak bir uğraşmadan sonra bayrak ya...larının en güç tarafı olan sopa değiş...mesini kolaylıkla, hiç şaşırmadan o ka...r güzel yapıyorlar ki, Berlin olimpiya...da elinde taşıdığı bayrak sopasını dü...rdükten sonra saçını, başını yolan Al...anların kızlardan müteşekkil bayrak ta...mının o kadar büyük hazırlıktan sonra ...sıl olup ta böyle bir kaza yaptığına halâ ...yret ediyorum.

Oralardaki vesaite yarın biz de kavuş...ğumuz gün, herhalde ne saçımızı yola...z, ne de bayrak sopasını düşürürüz. Bu...inkü hazırlık, yarın daha iyi olsun diye ...pıldığı için bana büyük ümitler verdi.

***

...ral Kupası Vesilesile Londrada Neler Gördüm

1924 te Paris, 1928 de Amsterdam, ...936 da Berlin olimpiyadlarını gördük...n sonra büyük bir heyecanla görme...i arzu ettiğim hareketlerden biri İn...ilterede yapılan "Kral kupası„ maç...rı idi.

Aşağı yukarı Kral kupası finali ile ...mamlanacağını ümit ettiğim tecrübe...rimin, bu sona kalan noksanı için se...elerdenberi beklediğim fırsatı bularak ...ir gün Londranın yolunu tuttum..

Şöyle böyle bir kabiliyetin yardımile ...ördüğüm üç olimpiyaddan sonra ar...ık göreceğim, öğrenebileceğim meçhul ...ir nokta kaldığını pek zannetmiyor...um.

Nihayet dünyanın her tarafında çi...ıen üzerine çizilen muayyen ölçüler ...rasında, malûm kaidelerle futbol oy...andığı muhakkak ve mutlaktı.

Netekim futbolün bütün kaideleri, ...irdisi, çıktısı İngilterede de tıpkı biz...eki gibidir.

Ben, burada bizde ve onlardaki fut...ol, kulüpler ve stadyumları gördüğüm ...ibi yazacağım.

Oradaki teşkilâtı ve hareketi oldu...ğu gibi yazdığıma göre, bizdekileri bil...meyenler, Hoca merhumun dediği gibi: "bilenler, bilmeyenlere öğretsin!..„

Büyük Britanya futbolünde mühim ...bir rol oynıyan Londranın Arsenal ku...übü Avrupada, şimdiye kadar gördü...ğüm kulüblerin hiçbirine benzemiyen ...geniş teşkilâta malik, doğrudan doğruya ...futbol ile meşgul büyük bir şirkettir. ...İngilizcede tersane manasına gelen Ar...senal Londrada bir mahallenin adıdır.

Tersane topçuları tarafından kurul...muş olan bu kulüp, iyi ve iş bilenler ...tarafından idare edilmek suretile cihan-

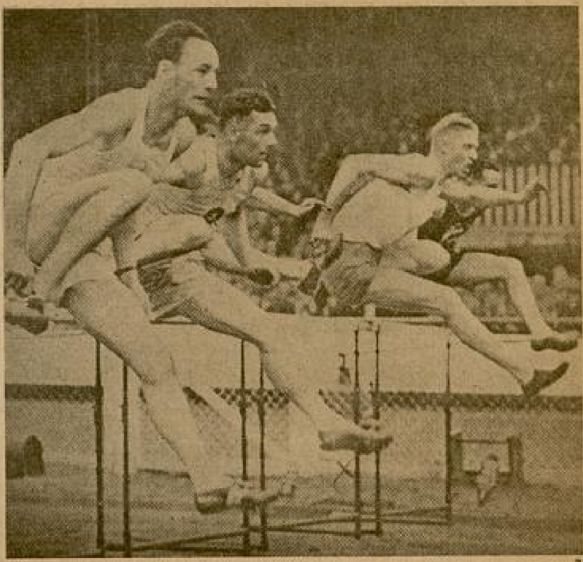

İngiltere şampiyonasında 110 metre manialı koşu birincisi: (x) Finley

şumul şöhretini yapmış ve bugün İngilterenin en kuvvetli ve en zengin bir kulübü haline gelmiştir.

Arsenal tepesi denilen mahalledeki stadyum eski bir şatoyu andırmaktadır.

Osmanlı Bankası gibi bir binanın kapısını çaldım. Londraya ayak bastığım dakikada uğradığım bu binada Arsenalin meşhur meneceri ve ayni zamanda kulübün umumî kâtibi olan Corc Alisonu görmek için yaptığım müracaat nezaketle karşılandı.

Bizim için iyi mi, yoksa fena mı bilmiyorum, garip bir âdet var ki bunun hilâfında hareket caiz değildir.

Londrada en yakın ve candan bir dostu ziyaret bile evvelâ kendisine telefonla müracaattan sonra alınacak cevaba göre yapılır. Bu mecburiyet hem lâklakiyata mani oluyor, hem de damdan düşer gibi gelenlere karşı misafir umduğunu değil, bulduğunu yer demek mecburiyetinde kalanlara karşı iyi bir silâh oluyor. Bir kulübün kapısını çalmadan elini kolunu sallıyarak sellemetüsselâm şu veya bu stadı gezmek mümkün olmadığını öğrenince, bu yolda hareket etmeğe mecbur kalmıştım.

Büyük kapı elektrikle açıldı. Ve salondaki küçük daireden uzatılan bir başa, ziyaretimin sebebini ve Corc Alisonu görmek istediğimi söyledim. C. Alison dışarıda imiş, bana stadı ve binayı gezmek için bir yardımcı verdiler.

Binanın ikinci katı kadın ve erkek misafirlere mahsus kabul salonları ile süslü.

En titiz bir İngiliz zevkile döşenmiş olan bu salonlarda hiç korkmadan ferah ferah bir çay partisi vermek işten bile değildir. Sigara içen ve içmeyenlere ayrılmış olan bu salonlar öyle kolay kolay tarif edilir neviden değildir.

Birinci kat kulübün bürolarını, C. Alisonun hususî dairelerini teşkil ediyor.

Misafirlere mahsus banyo ve duş daireleri bakmakla zevkine doyulur şeylerden sayılamaz.

Zemin kat... başlıbaşına bir âlem.

Dışarıdan bakıldığı zaman sade bir dört duvardan ibaret sanılan stadın içi antikacı dükânlarını andırıyor. Zemin katı muhtelif dairelere taksim edilmiş soyunma odaları, duş, banyo daireleri, hastahane, eczahane, masaj odaları, çamaşırhane, tamirhane gibi biribiri içine giren bu daireler, ağız açık seyretmek için kâfi derecede mebzul.

Kalörifer tesisatı ile çöp yakma makineleri hep doksan dakikalık oyun için vücude getirilmiş, kurulmuş bir takım elzem ihtiyaçlardır. Hakem ve yan hakemlerin soyunma odaları, duş daireleri kimseyi kimse ile temas ettirmiyecek bir şekilde ayrı dairelerden ibarettir.

Arsenal stadının içinde karşılaştığım şu teşkilât karşısında koca bir milletin hazırladığı olimpiyat oyunları ufalıyordu dersem inanmak lâzımdır.

— Mabadi var —

Ö. Besim Koşaláy

Fırsatı Kaçırmayın:

(Yarım Ay) ve (Resimli Ay) mecmualarını takip eden sevgili okuyucularımıza (Resimli Ay Matbaası Türk Limited Şirketi) neşriyatından olan bütün kitapları:

% 50

Tenzilât ile vermektedir. Hemen katoloğumuzu arayın!..

ÇARK ÂLEMLERİ

Yazan :
Enver Naci
Adapazarı Orta okulu Türkçe öğretm

Ağırlığının büyük bir kısmını Sapancada bırakan tenezzüh trenleri, Adapazarına geldiği zaman kesif bir kalabalık tarafından karşılanır: Bütün Ada halkı İstasyona dökülmüştür. Herkeste meçhul bir intizar var: «Acaba İstanbuldan bir tanıdık çıkar mı?» diye gözler trenden inen yolculara dikilmiş. Bir gelin evinin kapısında bekleyen düğün arabaları gibi, bir sürü faytun İstasyon kapısına dizilmiş.

Adapazarı: Sakarya köprüsü

[illegible] istasyon caddesinde iki tarafa dizilmiş kalabalığın ortasından süratle geçiyor. Menzil: Çark.. Ayağı alışık olan atlar, arabacının dizgin kullanmasına lüzum kalmadan soluğu Çarkta alırlar.

Adapazrının Çarkı ve parkı meşhurdur. Parkı her yerdeki parklardan, güllerinin bolluğu ve kanapelerinin sadece havuzun etrafında bulunması itibarile ayrılır. Fakat Çarkı?.. O, ne bir: «çarkı felek»tir, ne de bir değirmen çarkı!. Su için suyu döven bir çarktır... Çark, ayni zamanda bir derenin bir gazinoya intikal eden adıdır da... Adapazarının Mesire ve Su adları bir kelimede hulâsa edili: «Çark!». Sapanca gölünden gelen suyu, bir bostan kuyusu çarkı gibi bir tekerlekten geçirdikten sonra, şehre gönderen yere bir de gazino yapılmıştır. Dört tarafı su ile çevrili bir gazino.. Adapazarının adası...

Kenarında zevkedilen Çark, Adapazarının içtiği Sapanca gölünün sularını taşır; üstünde kayıkla gezilir, kenarında balık tutulur. Hulâsa her dere gibi bütün varlığından istifade edilir; fazla olarak ta içilir. İçtiğiniz suyun içini, dışını gözlerinizle görür, ya tiksinir, İzmitte on kururuşa satılan Çene suyunun damacanasını bir liraya alır içersiniz; yahut «yasettar!» diyerek gözlerinizi yumup ağzınızı açar, bardağı dikersiniz...

***

Akşam... Sular kararıyordu. Çark zamanı.. arabalar şehirden Çarka, boyuna müşteri taşıyor. Artık aramızda yabancı yok. Hep adapazarlılarız. Tenezzüh trenleri gittiler. Çarka gelenlere «acaba misafir mi?» diye tereddütle bakmağa lüzum yok.

Çarkın kenarındaki masalardan birine oturdum. Tek başımayım. Etrafımı dinlemek için bu akşam yalnız geldim. Çarkın derinliklerinde sallanan kara yeşil yosunlara, sazlara bakıyor; derin, pek derin denizlerin kıyısında sanıyorum kendimi..

Kuvvetli bir elle durulanan bir bardağın çıkardığı gıcırtılı bir sertlikle acı acı haykıran kurbağalar, şişman karınlarile suyu iterek müşterilerini Çarka ulaştırmağa çalışan sandallardan korkarak susuyorlar.

Bir ehlikeyfe meze için hazırlanan gevrek bir pirzola dumanile tütsüleniyoruz Bekri olsaydım, bu kokuyu meze diye teyemmüm eder, bir ıhlalik yuvarlardım.

Masalara göz atıyorum: Bir masada, tek başına oturmuş bir ihtiyar gazete okuyor.

Adapazarı: Hükümet caddesi

Öteki masada başörtülü iki bayan, karşılıklı bira ve cigara içiyorlar. Bunların ilerisinde oturan üç gençten biri, üst çenesinin bütün altın dişlerini göstere göstere bu hatunlara sırıtıyor..

Çakırkeyf bir kalantor, gözlerini kaşlarile örtmüş, radyodaki kıyı dinliyor, duyulabilecek bir mırılt linde tekrar ediyor...

Göremediğim masalardan da haber yorum. Sesleri geliyor:

İşte göbekten gelen tok kahkaha

«O telgrafı çekmeseydim 1500 lira yanım vardı.»

Bu da, o kahkaha tonunda bence hem bir maceranın bir cümlesi...

Sükût eden, hiç sesleri çıkmayan salar da var: Heyecanla müşterilerini liyorlar. Garsonlar en fazla bu masala memnun. Ne kahırları, ne eziyetleri birşeyleri yok!.

Gelen gelene.. Çark hayli kalabalık Bir kısım müşteriler de kapıdan giren önlerinden geçenleri tepeden tırnağa k süzmekle meşgul!.. Her yerde olduğu hatta geçen geçtikten sonra masalarda fiskostur başlıyor: Ge'enin biyografi yakın ve mühim vakalarını naklediyo Her tarafta görüldüğü gibi !..

Görülüyor ki pazarları İstanbullular tikten sonra, ve diğer akşamlar kendi dimize gayet teklifsiz ve samimiyiz. her zaman böyleyiz de kalabalıkta çarpmıyor..

Geçen yaz birkere Adapazarına ge Çarkta o mahşer kalabalığında bir geçirmiş ve dönmüştüm. Gid de gazinocuya acımıştım: «Bütü hafta Çarkın kapısına kilid vur pazardan pazara birkaç kuruş nacak!» demiştim. Fakat, bu şir yemyeşil kazada bir sene bulun fırsatını elde ettikten sonra, ya gımı anladım. Çünkü tenezzühle dikten sonra Çark pek kalabalıkla

Trenin Adapazarı İstasyonu girişi.

Çark deresi

…; ekseriyeti şen ve zevkini …ven Adapazarlılar teşkil e…yor.

Fakat, bir cihete dikkat …iyorum: Burada eğlenmek, …ülmek ve hoş vakit geçir…ek için toplananların bü…ük bir kısmı, içden neşelen…esini, gerçekten şen olma…nı bilmiyorlar.

Kimi neş'eyi alkolün si-

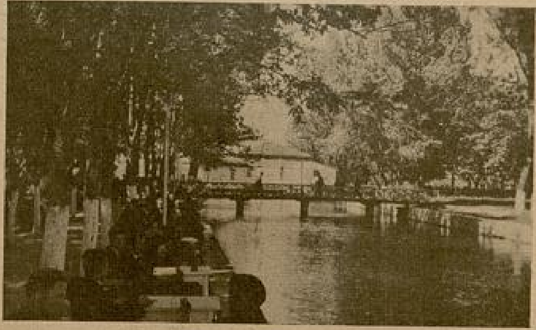
Çark gazinosu

hir ve kerametinden bekliyor; kimi biri sönmeden diğerini yaktığı sigarasından meded umuyor.. kimi de mecliste bulunanlardan birinin arasıra saçtığı nüktelere sırıtmakla kendini eğlendim sanıyor...

Nerede o ortalığı çınlatarak göklere yükselen şen kahkahalar.. nerede o tatlı bir musikiye ayak uydurarak, coşarak hep birlikte oynanan güzelim millî oyunlar ?..

* * *

Çarkın elektrikleri yandı. Etrafımı pek seçemez oldum. Renkler gölge rengini aldı. Gazetemi çıkardım. Hem radyo - gramofonun çaldığı plağı dinliyor, hem de okuyorum.

Saatlarca başbaşa kaldığımız geceler,
Ah o tatlı demleri deli gönül heceler
Hayal oldu o demle, o tatlı eğlenceler...

Benim gibi evhamlı, mütecessis olmıyan, aktörlerden fazla dekora ehemmiyet veren kimseler Çarka buyursunlar. Çarkın çifte çağlıyanlarının köpüklü musikisi, gölge ve renklerin oynaşması insanı kendinden alıp götürüyor.

◆

Ben, Kendi Halinde Bir Kadınımdır!.

— Başı 2 inci sayfada —

…evki beye mahsustur. Tekaüt olalı, …ütün bütün batakcılığı ele aldı. Bakal …esabını kesecek ama, çivi çiviyi söker, …iye bekliyor. O bekliye dursun..

Uzattığım cigarayı beğenmedi, iç …eğinin cebinden çıkardığı teneke ku…adan izmarit gibi bir cigara aldı. Fitilli …akmağı ile yaktı.

— Arkadaki bahçeli evin halkını bir …irlü anlıyamadım. Bir sürü çocuk, bir …ürü insan sabahtan akşama kadar gra…ofon çalarlar. Her cuma seyir yerlerine …derler... İsraf... İsraf.. Bir ayın içinde …m dört çuval kömür sarfettiler. Her …dada mangal yakılsa bukadar kömür …itmez. Ev halkı zevkinde, sefasında, …lareye kim bakıyor; aşçı, hizmetci çalı…or... Bir haftada, yirmi beş kutu kibrit, …eş kilo tuz, on kilo kesme şeker, on …edi paket kırmızı kaplı çikolata... Bun…ır bakaldan alınanlar... Zahir sayısız …azanıyorlar... Aman, kimsenin işine …kıl sır ermiyor ki...

Cigarasını tablaya bastırdı:

— Hani sen sordun da söylüyorum …lanım! Yoksa ben kimsenin girdisinde, …ktısında değilim... Neme lâzım her…esin iyiliği, kötülüğü... Her koyun …endi bacağından asılır... Ah, günaha …rmekten korkarım, bilirsiniz, ben, ken… halinde bir kadınımdır!..

Resimli Ay'ın Yeni Tefrikası

RAGIP ŞEVKİ :

Resimli Ay için yeni ve güzel bir roman yazdı. Genç muharririmiz bu yeni eseri için diyor ki :

«Bu romanı tam iki yılda yazdım. İki yıl (Efeler) hakkında doküman topladım ve başlarken de çok büyük bir cüretkârlıkta bulunduğumu hissederek bir hayli tereddütler geçirdim. Çünkü bütün Egelilerin haletiruhiyesini zaptetmek, Türklüğün sebnolü olan Efeliği tam manasile tesbit etmek çok güç ve yorucudur. Ne dereceye kadar muvaffak olduğumu bilmiyorum. Bunu bana ancak Ödemişli, Nazillili, İzmirli, Aydınlı, Manisalı, Ispartalı okuyucularımın alâkaları gösterecektir.»

Resimli Ay'ın Eylül sayısında başlayacak olan bu millî tefrikayı takip ediniz!

İhmal etmeyiniz...

"LİNİA,, Kemeri istirahati temin, yağlanmayı men eder ve harekatinize gençlik verir.

Yalınız :
J. ROUSSEL de satılır.
İSTANBUL : Tünel Meydanı No. 12.
20 Numerolu katalogumuzu isteyiniz, bedava gönderilir.

YARIM AY

VE

RESİMLİ AY

Kolleksiyonlarımız hazırdır. Yarım Ayın 5 çildini birden ısmarlayanlara %25 tenzilât yapılır.

ISTIRANCA ETEKLERİND

— Başı 3 üncü sayfada —

— Daha ne kadar sürecek bu acı?

— Şimdi, şimdi bitecek.

Nesrin, gözlerini ebenin sürmeli mavi gözlerine çeviriyor. Akşamdanberi halinde büyük bir güven ve serinkanlılık görünen Bayan Feribada, gizlemeğe çalıştığı bir telâş var.

— Doktora haber verelim mi bayan?

— Şimdilik lüzum yok.

Genç kadının elleri Nesrinin bileklerine sarılıyor. Var kuvvetile sıktığı bu narin kollar kızıl, mor lekeler içinde..

— Dişlerini sıkma öyle Berrin. Bağırmak istiyorsan bağır.

— Sıkılıyorum.

— Sıkılacak birşey yok. Evimiz kır ortasında gibi birşey..

İkisi de pencere başındalar.

Önlerinde göz alabildiğine uzayıp giden bahçe, koyu gölgeler ve derin bir sessizlik içinde.. ta uzaklarda.. kıpırtısız duran ağaç dalları bu bambaşka gecenin heyecanı ile nefeslerini tutmuşlar gibi.. sonbaharın tatlı serinliği nefis bir şurup gibi vücude yayılıyor.

Gökte tek tük yıldız pırıltısı.. ve sokak lâmbalarının bulanık ışığına sığınan birkaç gece böceği.... Gecenin uyuyan sessizliği içinde bir kanat gürültüsü ve ince, uzun, acı bir kahkaha.. baykuş evin damı üstünde durmadan çığlıklar atıyor,

Ölüm korkusunun sinirleri altüst ettiği bu uzun, karanlık gecede; birbirini çok seven iki genç kadın kucaklaşıyorlar.

Berrin, Nesrinin göğsü üstünde, kendini sevgili kolların okşayıcı çenberine bırakmış. İnliyor:

— Ölmek istemiyorum. Daha çok gencim Nesrin. Ben yaşamak istiyorum.

— Niçin bu müthiş fikre saplanıp kalıyorsun? Her çocuk doğuran kadın ölseydi taş üstünde taş kalmazdı Berrin.

Bayan Feriha söze karışıyor:

—Durumu gayet tabiî olduğu halde korkudan, asap bozukluğundan böyle güçlük çekiyor. Kendini serbest bıraksa.. kafası bin vehim içinde böyle işlemese çoktan kurtulacaktı.

— Ya?!.. Ne yapalım, doktora baş vuralım mı dersiniz?

— Siz bilirsiniz bayan. Sinirlerini yatıştırmak için ilâç falan verir. Fena olmaz.

Nesrin öteki odada cigara dumanlarına boğulan iki erkeğe yaklaştı.

Cevadın yüzü kireç gibi.. Gözlerinde korkunun, acının dile gelişi öyle kuvvetle okunuyor ki.. Berrinin çığlıkları birbirini kovalıyor:

— Ölüyorum... Ölüyorum.

Nesrinin kalbi göğsünün içinde karışık çırpınışlarla atıyor. Evlendikleri gündenberi karısının hasta olması ihtimali ile daima kuşkulu yaşayan Nahit, onu zorla yatırmak istiyor...

— Biraz uzan.. Senden korkuyorum.

— Mümkün değil Nahid. Ötede kardeşim ölüyor.

— Ölmiyecek.. niçin ölsün? Fakat sen hastalığının nüksedeceğini düşün. Yazık değil mi sana?

— Bilemezsin, onu ne kadar seviyorum. O, benim yalnız kardeşim değil.. annem, babam, çocuğum, herşeyim...

Sokakta bir köpek uluyor. İçi yanmış, sinirleri tutuşmuş gibi boğuk boğuk uluyor. Ne uzun, ne uğursuz gece bu...

Nahit karısını okşuyar...

— Uykusuz geçen gecelerde duyulur bu sesler.. İhtimal her gece kuş da öter, köpek de ulur. Fakat biz uyuduğumuz için.. daha doğrusu kendimizi dinlediğimiz, bizden ötesine kulak asmadığımız için birşeyin farkında olmayız.

Evin içinde inilti, gözyaşı, çığlık ve ilâç kukuları ..

Cevad hasta odasının önünde, başını kapının eşiğine dayamış, yüzükoyun yatıyor. Nahid yüzbaşıyı omuzlarından sarsıyor:

— Çocuk olma kuzum.. sen böyle yaparsan, ötekiler büsbütün kendilerinden geçecekler.

— Elimde mi Nahid? Yüreğim yanıyor. Bilsen içim nasıl yanıyor...

Koca asker şimdi çocuk gibi sesle ağlıyor.

Durmadan saatler geçiyor.

Doktorun verdiği ilâç ta bu bozuk sinirleri yatıştıramadı.

Hastanın yüzü solmuş, küçülmüş.. gözlerinin altı mosmor. Artık sesi boğazında kısılmış.. haykıramıyor. Yavaş yavaş inliyor,

Dışarıda gün ağarıyor.

Evin önündeki kocaman bahçe yeşil örtüsü altında kımıldanmağa başladı. Yaprakların üstünde parlıyan çiğ damlaları; güzel, pürüzsüz yüzlerde titreyen gözyaşlarına benziyor.

Bostan kuyusunun başında Ali dayı hayvanı hazırlıyor.

Uzaklardan kuyu çıkrıklarının, ... lıp kapanan kapıların sesleri geliyor...

Şimdi evde delice bir telâş, koş... ma, çırpınma başladı.

Berrin fenalaşmıştır.

Erkekler ayrı ayrı doktorlara koş... lar.

Memleketin tanınmış iki uzmanı h... tanın kalbini yokladıktan sonra, bir ... kika geçmeden doğumevine kaldır... icabettiğini söylediler.

Otomobil nasıl geldi?

Berrini nasıl merdivenlerden i... rerek götürdüler.

Herkes perişan..

Otomobilin acı bir homurtu ile ö... den uzaklaşması bir ölü kaldırışı ... ürkütücü..

Nesrin, elbise dolabının başında ... ne ne geçerse giymeğe çalışıyor:

— Hiçbir kuvvet beni durd... maz. Kardeşim ölürken başında b... nacağım!

Nahid gözyaşları ile çökmüş, bi... karısının yüzüne acı acı bakarak, o... döndüremiyeceği kararına başeğiyor...

Sokağın eğri büğrü taşları, ko... ile yürüme arasında yuvarlanan ka... durmadan sendeletiyor. Doğume... giremiyeceklerini, kapıdan dönecek... ni bildikleri halde yokuşu çıkıyorl...

Otomobilin kapısı açık içi de ... Nesrinin dizlerinde bir kesiklik, bi... reme var. Ona, kardeşi sokakta öld... bi geliyor. Antrenin tel kapısı a... nınca kulaklarını yırtan bir çığlık o... iki büyük hissin kuvveti ile sarsıy...

Bu ses.. sevilen kadının yaşad... müjdelerken.. onun hâlâ kurtulmadı... halâ binbir acının, sancının penç... arasında kıvrandığını söyliyor.

Bekleme salonunda Nesrin, Na... bekliyor.

Bahçedeki havuzdan tek sesli bi... şırıltısı geliyor. Kulağı, yukarıdan g... boğuk çığlıklarda.. bu ne güç şey ... le.. kardeşi ile arasında kısa bir ... divenden başka birşey yok. Fakat ... koşamıyor. Onun güzel, küçük yü... kalbinin üstünde bastırarak:

— Sen ölme benim biricik yav... Bırakma bizi...

Diyemiyor.

Çünkü herşeyin üstünde duran ... kuvvet, bir müessese kanunu kend... olduğu yerde mıhlayor. Nahitle C... Nesrini kollarından kaldırıyorlar:

— Korkacak, üzülecek birşey ... Doktor daha bir saat bekliyecek. ...

azsa o zaman işe karışacak. Şimdi biz uhakkak buradan çıkıp gideceğiz.

Nesrin, yenemiyeceğini anladığı bir uvvete karşı başı öne düşük, sürüknen adımlarla sokağa çıkıyor.

Artık ne gözyaşı, ne çırpınma, ne elice korku duyuyor. Coşkun bir salrışla kıyıları dövmekten yorulmuş, arulmuş bir deniz usluluğu ile eve oğru yürüyor. Daha kapıdan girerken arnuna çarpan ilâç kokusu, evin her rinde sezilen perişanlık, Berrinin osında sandalyenin arkasına atılmış r kimono.. yatağın içinde bir paket muk. Ve evin havasında öldürücü r ıssızlık...

Nesrin bütün bunlara boş gözlerle kıyor.

Salonun kuytu bir köşesinde geniş ltuğa büzülmüş, başı ellerinin içinde. öğsünün altında henüz toprağa bırakılmış çok sevgili bir ölünün yakıcı ateşi var sanki..,

Keskin sinir kolonyası genzini yakıyor. Uyku ile uyanıklık arasında; dalıp dalıp gidiyor.

Bostan kuyusunun gıcırtısı ona Berrinin çığlıkları gibi geliyor. Bazan sıçrayor. Gözleri bağlı at yavaş yavaş döndükce küçük kovalardan sular süzülüyor. Nesrin bazan kuyunun dibine daldığını, bazan su kovaları içinde yukarı doğru çıktığını, bazan da elleri ile, ayakları ile dolabı çevirmeğe uğraştığını sanıyor.

Üçü de öldürücü bir bekleyiş içinde dedirler.

Sokaktan geçen araba, otomobil sesine silkiniyorlar.

Dakikalar biribiri üstüne çöküyor.

Duvar saati sanki her zamanki ahenginden başka bir sesle vuruyor. Saat zamana bağlı.. durmadan onunla elele yürüyor.yürüyor.

Nesrin uyuşup kaldığı köşeden fırlayarak asabî adımlarla başlıyor dolaşmağa..

— O zaman da böyle idi: Tam bir hafta çekti. Az daha ölecekti. Ben ona bu hevesten vazgeç demiştim. Bir çocuk nesine yetişmiyordu ki?...

Son cümle yüzbaşı Cevadın beyninde bir silâh gibi vınlıyor. Çünkü o istemişti bunu. ŞimdiNesrinin karşısında suçlu bir adam ürkekliği ile başı öne eğilmiş; kaşları, omuzları ruhu düşük oturuyor.

Küçük zarfı hastabakıcının elinden hangisi önce aldı ?..

***

Piyango dolabını çeviriyormuş hissini veren heyecanlı bir el, kapının zilini çekti. Merdivenlerden yuvarlanırcasına indiler.

Küçük zarfı hastabakıcının elinden hangisi önce aldı? Kim yırttı, içinde ki kâğıdı kim okudu? Belki bu işi el birliğile yaptılar.

« Gözünüz aydın.. bir oğlunuz oldu. Annesi pek iyidir... »

Ve artık mektubun sonunu okumağa ne lüzum var?

Üçü de bir tek yürek gibi birden harekete geçtiler. Sevinç yaşları içinde sokağa atıldılar. Sabahleyin cemiyetten, hayattan kovulmuş insan düşüklüğü ile indikleri yokuşu; nihayetsiz bir şenlik içinde çıktılar.

Önlerine gelene ellerile, bakışları ve gülüşlerile selâmlar vererek Berrinin odasına daldılar.

— Kardeşim, canım benim.

Yüzbaşı Cevad, kapının önünde, kendisini dikkatle süzen gözlerin hudu du içinde hiçbir şeye aldırmıyan karısının, üstüne atıldı. Onun, bütün bir gecenin ıstırabile solan yüzünü gözyaşlarıyle ıslatarak saçlarından, alnından, çenesinden, ellerinden öpmeğe başladı.

— Berrin, Berrin eğer ölseydin,. eğer sana bir hal olsaydı, yaşamazdım arkandan. Bir kurşun yeterdi sana kavuşmak için.

Nahit tatlı bir gülümseme ve son derece temiz bir vekar içinde lohusanın elini sıktı. Başhemşirenin sesi uzayan sevgi, sevinç ve sevgenlik sahnesinin örtüsünü kaldırdı :

— Bu tarafa bakan, aldıran yok mu?

O zaman küçüğü hatırladılar. Annesinin ayak ucundaki minik beşikte, el kadar küçük birşey kımıldayor. Gözleri tentürdüyot renginde bir ilâçla lekeli. yüzü, dudakları, çenesi bumburuşuk, kapkara ve pek küçük, maymun yavrusu gibi birşey...

Nesrin :

— Aman ne çirkin şey bu!.. diye yüzünü buruşturdu. Hep çekilenler bu maskara için mi idi? Aman Cevat oğlun doğduğu dakikada rekor kırdı.

Yüzbaşı karısının kendisine bir erkek çocuk vermesinden gelen gururlu sevinç içinde kendinden geçmiş. İşin farkında değil.

— Ne rekoru diyor. Sporcu olacağını nasıl anladınız ?

— İlâhi yüzbaşı.. ne sporu? Çirkinlik rekorundan bahsediyorum.

Oğlundaki yüze bak..

Hep birden gülüştüler.

Çocuklara karşı içli bir bağlılığı olan Nahit, küçüğün zorlanmasına dayanamadı :

— Nesi varmış Tunga'nın? dedi. Çetin bir yolculuk yaptı. Yorgun olduğu için böyle görünüyor.

Başhemşire Nahidin sözünü tamamlıyor :

— Bir hafta sonra görürsünüz oğlumu; ne şeker olacak..

Demir karyolasının beyaz örtüleri altında arka üstü uzanan genç lohusa gülümsüyor....

(Arkası var)

İZMİRDE KARATAŞ BİÇKİ YURDU...

— *Başı 17 inci sayfada* —

yerek; Tarık bin Zeyyadı aldı. Çıkıp gitti. Bir hafta sonra başka bir piyes seçmiş müsameremizi veriyorduk; onda da Ölen İzmir'i oynuyorduk. Müsamere salonuna kimseyi almadım; yalnız Türk kadınlarına veriyordum. Burada da epeyi müşkülâtla karşılaştım. Cebren girmek istediler. «Orası Türk kadınlarına mahsustur, dedim. Siz girdiğiniz zaman onlar çıkacaklardır. Beni tehdit etmeyin sonra fena olacaksınız!» diye

Biçki Yurdunda yapılan nefis işlerden birkaçı (Atatürk'ün Resmi elle işlenilmiştir.)

bağırdım. Oynadığımız piyes pek kutsaldı. Onda Bayrak ve Vatan kelimeleri sık sık geçiyordu. Herşey bitmişti. Vatan, Bayrak sözleri bütün Manisa'da işitilmişti. Benim için tehlike kendini gösteriyordu. Bir fırsatını bulup İzmir'e kaçtım. Ve böylelikle kendimi kurtardım.

Artık yorulmuştu. Birer kahve daha içerek dinlendik. Buraya ne için gelmiştim, neler dinledim. Bayan direktör :

— Kusura bakmayın, diyor. İlk defa böyle bir sorgu altında kaldım. Ve ilk defadır ki hayatımı size uzun uzadıya anlattım :

Ben tekrar suallerime geçiyorum.

— İlk müessesesiz kurulduğu vakit ne kadar talebesi vardı?. Şimdi ne kadar?

— Oh.. okulu ilk kurduğum zaman talebe bulamıyordum. Güçbelâ 80 talebe toplayabilmiştim. Halbuki Cumhuriyet devrinin bu yıllarında talebelerim 225 i geçti. Daha da çoğalacaktır. Yalnız şunu söyliyeyim ki: Ders yılı başında birçok kızlar müracaat ederler, ben kaydederim. Tam derslere başlar, şöyle böyle iki ay geçer, kızlarım henüz işin zevkini alırlarken «Hop evlenirler». Doğrusu ben buna çok kızarım.

— Ya demek ki kızlarınızın evlenmelerini istemiyorsunuz?.

— O da ne demek, tabiat kanunlarına aykırı birşey söyliyemem. Daima evlenmelerini tercih ederim. Buradayken nişanlansalar da, çıktıktan sonra evlensinler. Bu olmaz mı?. Buraya gelen kızların galiba talihleri açılıyor, hemen evlenip gidiyorlar. Sonra en mühim mesele disiplin. Ben eski bir öğretmen ve terbiyeci olduğum için, bilhassa kızlarımın terbiyesi üzerinde gayet titiz davranırım.

— Kaç öğretmeniniz var ?

— Dikişte Bayan Şaziye, Boyada Bay Neş'et, Çiçekte Bayan Fatma, ve ben.

— Kızlarınızın en büyük arzuları nelerdir? Hayat kızı mı, ev kızı mı olmak istiyorlar?

— Bizde iki sınıf öğrenici vardır. Biri: sanat öğrenmek, ondan hayatını kazanmak için; ikincisi de kendi zevki için çalışır, zengindir. Böylelikle hayat ve ev kızları kendiliğinden iki kısma ayrılır.

— Burada ne gibi işler öğretilir ?

— Çiçek, örgü, rafya, boya, makina, biçki, şapkacılık. vesaire.

Zengin bir sergiyi geziyorum. Burası gerçek bir güzel sanatlar köşesi.. kızların nelere muvaffak olacakarını insan, ancak bunları gördüğü zaman anlıyor. Burdan çıkıp ta, dışarda yurt açacak bayanlar var. Kızlarımız devrime göre ilerliyorlar. Biribirlerile rekabet ediyorlar.. bu ancak böyle ileri gider. Fakir ve mutavassıt aile kızlarına sanat öğretmek; onlara hayatlarını fazilet ve namus yoluluyle kazanmak kapılarını açmak demektir. Bir zaman, ihtiyaç yüzünden, ne kadar genç kızımız kurban gidiyor, çamurlu bataklıklara sürükleniyorlardı; halbuki şimdi Türk kızı başı yukarıda, yılmadan, korkmadan erkeği yanında çalışıyor!... İzmirin biricik biçki yurdu direktörüne bu muvaffakıyetlerinden dolayı (Yarım Ay) sahifelerinde teşekkürlerimi sunuyor; büyük bir varlıktan saygıyla ayrılıyorum.

FLORYA PLÂJI

— *Bası 9 uncu sayfada* —

— Büyükanneciğim ayaklarını d
sok.

Demin hiddetinden köpüren
bu biraz sözü üzerine sakinleşti.

— Öyle yapsam iyi olur, çok
var; dedi ve çoraplarını çıkararak
larını denize soktu.

Eritici ve yakıcı sıcağın biri
en yaman, katî tedavisi olan
ihtiyar kadını da kendine esir et

Bazı vücutlar o kadar yanm
tanıdıklar tanınmaz bir hale gelm

Hareketsiz kum üzerinde
hoşuma gitmedi. Yeni plâjın gazi
da gölgede oturmak iyi olacak di
ya gittim. Yanımdaki masada ec
vardı.

Kulak misafiri oldum. Bu yab
rın Florya plâjına hayran hayran
söyledikleri şu sözleri yazmakta
dimi alamadım :

— Aman! Bu ne güzel plâj.
panın değil, dünyanın hiçbir
Florya plâjı gibi bir yer görmed
ne tabiî güzellik. şu kumlara
Tedrici tedrici derinleşen şu
deniz... Efsaneli Marmara deniz

Yalnız üzüldüğüm bir nokta
diyenin burada yiyecek ve içe
atlarına dikkat etmemesidir.

Bira fabrikalarımızın ve me
larımızın bolloğu içinde, burada
satın almak her babayiğitin kâr
yor. Sonra bakalların dahi pe
lıya yiyecek satmaları Floryanın
güzelliğine, bir şeytan işi ka
oluyor!..

**

Hava karardı. Herkes giyini
dönüyor. Ben, plâj sahibi A
veda ederken sordum:

— Bu sene işler nasıl ?

Grup eden güneşi gösterer

— Onun sayesinde bizim he
müz böyledir!.. dedi.

No. 61 YARIM AY BİLMECE KUPONU No. 61

Bilmece No. 61

Be..a.e o..n ..la..l.r m.cl..i ..yd.
İş.e. g.h..i ..em. t.m..ze m.h..ti.

Noktaların yerine gereken harfler gelince Ziya Paşanın atalarsözü gibi kullanılan bir beyti ortaya çıkacaktır.

Bu bilmeceyi doğru çözenlere armağanlarımız :

Birinciye : Beş gümüş lira; ikinciye : Üç gümüş lira; üçüncüye : İki gümüş lira; 4 - 15 inciye : Resimli Ayın 6 aylık abonmanı. 16 - 30 uncuya : Elli kuruşluk bir kitap. 31 - 100 üncüye : Birer tane Resimli Ay Muhtıra Defteri.

---

59 inci sayımızdaki bilmecenin doğrusu :

23 Temmuz 1908 de meşrutiyet ilân edildi.
24 Temmuz 1923 te Lozan sulhu imzalandı.

Bu bilmeceyi doğru çözenler arasında çekilen kurada kazananlar :

Bir ağrandisman ile beraber 12 fotoğraf çektirme vesikası : Edirne Karaağaç Sulupınar sokağı No. 23 te öğretmen Zehra Bilseren.

12 Fotoğraf çektirme vesikası : İstanbul Fatih Çarşanba Zeynephanım sokağı No. 79 da İbrahim Recai Özdeş.

6 Fotoğraf çektirme vesikası : Trabzon Gümrük caddesi No. 236 da Bay Mustafa Zırhlı yanında Ahmet Nuri Çalımlı.

Elli kuruşluk kitap : İstanbul Üniversite fen fakültesi 1414 Esat. İstanbul Top gazesi Fazilet. İstanbul Kadıköy Yeldeğirmeni Hemlizade sokak No. 49 Melâhat Demiriz. İstanbul Telefen idaresi M. Gören. İstanbul Üniversite Hukuk fakültesi No. 4980 Adnan Kemal Göksel. İstanbul Maçka Vasfibey apartmanı kat 2 No. 142 Mediha Ungan. İstanbul Moda caddesi Muratbey sokak No. 3 Sami Akdeniz. Kilis Selimağa zada Bay ait oğlu Selim. Sivas şeftren 10194 Mehmet Ertuğay. Akhisar - Manisa - Misakımillî okulunda Şükran Ayas. Antalya basımevi mürettiplerinden Havva Taner. Emirdağ terzi Raşit Uzel. Trabzon belediye fen memuru oğlu Faruk İmre. Zonguldak Orta okul öğrencilerinden 629 Güzin Kaan. Adana İstiklâl mahallesi No. 3 evde Kemal Ünlüer. Konya nakliye taburunda yarsubay Hamza elile Fatma Şevket. Denizli Kışla caddesi No. 132 Leman Berkmen. Çorlu Top. Tb. 5 Bl. Gd. erbaş Mehmet Angün. Mersin P. A. Bl. 7 yarsubay Hikmet Orhun. Diyarıbekir iskân memuru Fazıl oğlu Lütfi. Eskişehir defterdarlığı varidat memurlarından Kâzım Tarcan. Edirne Garp hudut tuğayı muhabere başçavuşu Naci Tuncer. Aydın vilâyet idare heyeti başkâtibi Hâmit Ertan. Ankara divanı muhasebat murakiblerinden Tevfik Başarı oğlu İlhan Başarı. Ankara silo direktörü kızı Nermin Hoşgör. Bandırma Halkevinde C. Umut Şanal. Bursa Delikfırın İğnebey caddesi No. 16 İ Çarkacı.

Resimli Ay muhtıra defteri : İstanbul Eminönü kız Orta okulu sınıf 3 A. No. 185 Aliye Bengü. İstanbul Heybeliada Ihlamur sokak No. 25 İsmail Fuat Driner. İstanbul Bahçekapı İstanbul Bonmarşesinde Gülbin Başaran. İstanbul Yedikule İstasyon caddesi No. 109 Suzan Göker. İstanbul Üsküdar Salacak İskele caddesi No. 20 Nüzhet Coşar. İstanbul Yeniköy eczacısının kızı Sevinç Ergün. İstanbul Anadoluhisarında Yenimahallede Çuvalcı sokağında No. 8 Hadiye Soyengin. İstanbul Erkek Lisesi 172 Ahmet Fasih. İstanbul Beşiktaş Camlıköşk karşısı No. 4 te Talât N. T. T. İstanbul Eyüp Yeniçeşme Ahmetçelebi sokak No. 16 Sabahaddin Diken. İstanbul Kasımpaşa Akbaba türbesine bitişik No. 22 M. Barım. İstanbul Haydarpaşa Validebağ prevantoryomunda Mürvet Gökçe. İstanbul Pertevniyal Lisesi sınıf 3 Nevzat Odyakmaz. İstanbul Harbiye Selbastı sokak No. 4 Melâhat Soley. İstanbul Bayazit Soğanağa mahallesi Tavşantaşı sokak 20 Cihat Cemil. İstanbul Kadıköy Bahariye caddesi Süleymanpaşa sokak 63 Âsüman Kıpçak. İstanbul Suadiye Sabahat Karaman. İstanbul Koca Mustafapaşa caddesi No. 256 Hikmet Esin. Beyobası Nahiye müdiri kızı Sevim Can. Beyobası sıhhat memuru kızı Hüsniye. Tokat Mahmutpaşa mahallesi No. 36 da Hamdi Özsayın. Amasra - Karadeniz - Fuat Sağırosman. Diyarbekir Acar sokağında No. 16 Dundar Çevik. İstanbul Edirnekapı Yağhane sokak No. 27 de Suzan. Aydın hükûmet karşısında Pul bayii İbrahim oğlu Necati Akgün. Bursa Tayyare otobüsleri sahibi Ali Keskin elile Necati. Bursa Sedbaşı Orta okul caddesi bakkal Kâzım elile M. Akseymen. Samsun millî emlâk kâtibi Mahmut. Samsun Saitbey mahallesi Gazioğlu sokağı No. 8 Beratiye Fırat. İzmir Bornova Toker sokağı No. 2 Şevki Özbay. İzmir Suluhan No. 24 makineci Eli Abrevaya. İzmir Değirmendağı Selimiye mahallesi Necipefendi sokağı No. 39 Adile Şit. Kayseri Osmanlı Bankası Bay Hilmi kızı Aysel. Kayseri Cumhuriyet mahallesi Uğur sokak No. 5 Hüseyin Özbakır. Kayseri istasyon memuru H. Kılıç. Maraş piyade alayı 12 inci bölük komutan vekili asteğmen Ziya eşi N. Özkazanç. Erzurum mektupçusu elile Yaşar Soydaş. Erzurum baytar dairesi daimî gardiyanı M. Özpeker. Samsun ağır ceza mahkemesi zabıt kâtibi Şefik Önen. Samsun belediye evlenme memuru kızı Maide Özalp. Samsun hükûmet caddesinde No. 52 evde Mahmut Tarhan. Ankara Ziraat Vekâleti evrak kaleminde Hüseyin Bilgiç. Ankara Hacıbayram inişi Domangı sokak No. 3 Enise B. Mete. Ankara Özgen mahallesi Bağatursu sokak 6-8 Meliha Kural. Ankara Yenişehir elektrik işleri etüd idaresi genel direktörlüğü Nesrin İstek. Ankara Ziraat Vekâleti zat işleri müdiri Bay Sabit Tuncay elile Aysel. Edirne Feyzullahpaşa mahallesi No. 5 Nevzat. Eskişehir vilâyet tahrirat ikinci kâtibi Halide Biçerim. Eskişehir şimendifer depo kâtibi Emin Tüzünden Ülvi Tüzün. Mersin Bozkurt caddesi bakkal Yusuf kerimesi Hayriye Mete. Mersin belediye daktilosu A. Yalım. Denizli kültür direktörü oğlu Naci Isıkan. Konya Pınarbaşı istasyon şefi Vahit Tangüner baldızı Bedriye. Denizli muhasebei hususiye memurlarından Kemal Şarkaya. Konya Pınarbaşı kamunbayı H. oğlu Zafer Olcay. Merzifon 3 üncü muhabere alayı 9 uncu tabur 4 üncü bölük başçavuşu Hikmet. Adana Küçükküfeli han kâtibi Ali Toğrul. Adana Kömürpazarında keresteci Mahmut Soyarslan. Adana Pamukpazarında polis Şirazi elile Abdülkadir Güngör. Zonguldak memleket hastanesi baş hemşiresi Müzeyyen Sanlav. Manisa İstasyon caddesi No. 74 Mefharet Ersöz. Sivas Ahmet Göze manifatura mağazasında Sabire. Kilis gümrük taburu satınalmada C. Orkun. Çorum hususî muhasebe varidat kâtibi Rıza Sabuncu. Hadımköy ağır makinalıtüfek bölüğü başçavuşu Cevat Ersü. Çanakkale Binbaşı Sadullah elile Kilitbahirde Sabahat Göynümer. Kastamonu maliye tahsilât kâtibi Rahmi kardeşi Fethi Bilgeç. Akşehir manifaturacı M. Ercan. Niğde Feke ileçebayı Gafur Soylu kızı Aylâ Gafur. İzmir Basmahane T. C. D. D. yolları bağaj memuru 15129 Mahmut Önal.

Yazı direktörü: Emin Refik Uzman ◆ No. 61 ◆ 15 Ağustos 1937 ◆ Basan: Resimli Ay Basımevi T. L. Ş.

ON

SENE

GENÇLEŞTİM

Bundan böyle ihtiyar ve donuk bir hal alan teni, temiz ve genç bir hale soku
beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Sonunda fen, ten ve cildi iyice besleye
maddeyi de keşfedip ortaya çıkardı. Bu madde uğuşturularak tene sürülünce
mesamat tamamile açılıp serbest kalıyor. Çizgi ve buruşukluklar bertar
oluyor, bazı cilde arız olan siyahımsı noktalar yokoluyor. Bu temizleyici v
besleyici madde yalnız: yeni "TOKALON" kreminde vardır.

Bu maddede, harikulâde bir kuvet bulunduğu için, en çirkin yüzl
bile za zaman da genç ve güzel bir hal alıyorlar

" TOKALON" kreminin " Pembe " renkli olanını gece yatmadan ön
kullanınız. Uykunuzda derinizi tazelendirir. Sabahları ise " TOKALON " kr
minin "beyaz" renkde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık, bir serinlik veri

Beyaz "TOKALON" üzerine sürülen podra bütün gün kuvetini muhafa
eder. Teniniz, cildiniz nekadar fena olursa olsun "TOKALON" kremini ku
lanmağa başladıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi sevinçle karşılayacaksın
"TOKALON" ile hiç ummadığınız bir netice elde edeceğinize emin olabilirsin